

Alkoholizem in delavstvo

Če bo delavec sit, ne bo čutil potrebe po alkoholu

Ljubljana, 7. januarja.

Morda res smatramo po pravici, da se delavstvo najbolj vda alkoholu. Poleg tega, da inteligenca tako rada obsoja delavstvo ob vsaki priložnosti, pa opazimo tudi, da ni vedno objektivna in da pač govori tudi glode alkoholizma o delavstvu od zgoraj navzdol; smatra ga za manj vredno, ker pač ne pozna dobro, ali sama črta. Vedno, kadar kdo izmed inteligence obsoja delavstvo, se niče ne zavzame za in niče ne podvomi, ali je obsodba res objektivna.

Ce je res samo delavstvo vdano alkoholu in če res pade vsa krivda alkoholizma na tako zvanega malega človeka, če torej trpi zaradi tega zla najbolj delavec, bi bilo prav tako važno, če ne še bolj, da bi se ugotovili, zakaj korenini pri nas alkoholizem tako globoko. In najbolj važno bi bilo, da ne obojam nepremišljeno nikogar in da premislimo dobro, s kakšnimi sredstvi res lahko omejimo in izkoreninimo to zlo. Prav tako lahko je reči, da si je delavstvo samo krivo navedeno propada zaradi alkohola, kot če obsodimo družbo, da je kriva propada svojih članov. Nekateri trde, da družbe ne moremo dolžiti ničesar, da se pa mora ona zavarovati pred svojimi izvrškami. Trde tudi, da se ti izvrški rekurirajo po večini iz delavskih vrst. Tako tudi ni v drugih primerih jasnosti, kjer se začne krivda družbe in neha posameznikova. Če se je pa očitno, da mnogi obojajo bolj slepo posameznika kot drugi družbo.

Jalov je odgovor na vprašanje, zakaj se vda delavstvo alkoholu, če inteligent odgovarja, češ, da se le zaradi svoje manjvrednosti. To trditve bi bilo treba utemeljiti. Čudno je, da se inteligenca nikdar ne zaveda, v kakšnih razmerah živi delavstvo, da tako nerado prizna, da delavstvo strada duševnega in telesnega kruha. Res se zdi paradokso, da delavstvo konzumira največ alkoholnih pijač (seveda je tudi ta trditev sporna, da so največji pijanci delavci), pa si ne more privoščiti niti dovolj suhega kruha. Kdor pa pozna vsaj nekoliko socialne razmere, kdor ve, kako živi delavstvo, bo razumel tudi ta paradoks.

Ce vzamemo za primer ročnega delavca, ki dela česče od jutranjega do večernega mraka in ki stanuje navadno v nehi-gijeničnih stanovanjih ter ne pozna nobene razvedrila, si ne more privoščiti tako zvane duševne hrane, preživlja se pa navadno s suho polento, nima nikamor dostopa, zato ne pozna ničesar drugega veselja in »boljšega« kot nedeljski počitek. Med njim in družbo je odstop meja. Tako zvani inteligent ima dostop povsod, če ima vsaj nekaj denarja, lahko obišče od časa do časa kakšno kulturno prireditve, si lahko privoščeno zabavo v kavarni, kajti inteligent se loči od ročnega delavca po finicijski obleki in uglejenem vedenju, dočim bi delavca n. pr. v koncertni dvorani ali v kavarni gledali kot gobavca, čeprav bi imel denar. Zato delavec prav za prav nima dostopa drugam kot v gostilne slabše vrste. Ničesar si ne more privoščiti drugega kot ceneno pijačo, pri nas navadno dalmatino. Pije navadno sestradan in lačen, hlasta po pijači, da bi se nasitil vsestransko, hoče vtropiti v alkohol vse skrbi, hoče biti zadovoljen vsaj nekaj uric. Nima bogatega doma, kjer bi lahko preživljal nedeljo ob radiu in šampanjcu, nima toplega stanovanja z vsemi udobnostmi in kulturnimi pridobitvami, ne knjig, s katerimi bi si blazil duha in sploh ničesar nima, česar inteligent ne more pogrešiti. Navarost je torej neprimerno večja, da se delavec vda alkoholu, ker mu postane življenjska potreba, nadomestilo za duševno hrano. Tega pa navadno inteligent ne upošteva in ne razume.

Tako tudi inteligent ne more razumeti, zakaj se rekurirajo iz vrst delavcev alkoholiki zločinci. Pijanega delavca, ki zdavlja, obsodi za zver in mu ne pride niti na misel, da je delavec zbešen in pijanec stanju zato, ker se je dvignil v njem odpor zoper vse, kar ga sicer pritiska k tlom. To je ena reakcija na vse krivice, ki jih mora prestopati delavec, krivice so ga zastropile. Delo lahko človeka krepi in povzdiguje, ako ga pa povsem zasledijo, tedaj ga tudi lahko tako »demoralizira«, da izgubi vse predodke, na katerih temelji strahovanje družbe do šibkejših. Delo bi lahko delavca oplemenitilo, ako bi s njim zaslužil dovolj telesnega in duševnega kruha, če pa postane zaradi njega surov, ali si je tega res sam kriv, ali je družba povsem nedolžna? Ali je družba dolžna samo, da vzakoni nekaj ostrih zakonov zoper zločince? Ali sta edino vzgojno sredstvo bič in pest? Zlostnost je, če inteligenca še zdaj ne ve, da so ljudje najboljši tedaj, ko so zadovoljni. Če bo delavec sit, če mu ne treba stradati ne telesnega in ne duševnega kruha, tedaj se ne bodo budili v njem divji instinkti, tedaj ne bo čutil potrebe po alkoholu. S strahovanjem in stradanjem ne bomo nikogar vzgojili.

Ze zaradi tega lahko obdolžimo družbo, da je kriva propada svojih članov, če ne ve, kako bi morala vzgajati svoje člane, če se ne zaveda, da je vzgoja potrebna, potrebnija od strahovanja. In kaj je družba storila zoper alkoholizem? Ze v šolah bi se morali boriti z vsimi sredstvi zoper alkohol s pravilno vzgojo, zatirati bi morali v vseni sredstvi alkoholizem, z umestnimi zakonskimi sredstvi, znanost bi morala biti v tem pogledu v službi javnosti, presnovati bi morali gospodarstvo, da bi ne uničili s prepovedjo alkohola, odnosno z zmanjšanjem konzuma, tistega eloja, ki zdaj živi od konzuma alkoholnih pijač itd. Vidimo pa, da se z vprašanjem alkoholizma pri nas ni še nihče resno pečal. Nekateri le trde, da so vsa druga sredstva za zatiranje alkoholizma, razen drakoniknih kazni, neizvedljiva. Nihče jim ne more

dokazati, da si ljudje niso krivi sami navednega propada in da je kriva le pomankljiva vzgoja in neurejene socialne razmere, da se ljudje ne morejo dvigniti višje v moralnem pogledu.

Družba ni kriva. Družba ima samo dolžnost kaznovati svoje člane, če se pregreše zoper zakone. Ni ji treba vzgajati in plemeniti ljudi. Ljudje morajo postati sami od sebe dobri. Posameznik se mora vzgajati sam. Poznati mora vse zakone, čeprav ga nihče ne uči, zakaj ne sme storiti tega in onega. Posameznik je odgovoren za vsa svoja dejanja in nehanja. Družbi ni treba odgovarjati nikdar posameznikom. Čudno je, če se kdo potem takem pismiši, da posamezniki tvorijo družbo, da družba ne sme samo ukazovati in jemati, temveč mora tudi dejati in učiti.

Naši dobrovoljci so zborovali

Zanimivo poročilo poslanca g. Mravljeta o delovanju širšega odbora dobrovoljske organizacije

Ljubljana, 7. januarja.

Včeraj dopoldne ob 10. se je v dvorani hotela »Metropol« občni zbor Društva dobrovoljcev za Slovenijo, ki se ga je udeležilo prav lepo število članov iz Ljubljane, pa tudi mnogo zastopnikov iz dežele. Zborovalce je pozdravil predsednik gosp. L. Orger, pred prehodom na dnevni red je pa predlagal, da se pošlje udanostna bro-javka Nj. Vel. kralju, pozdravna in zahvalna pisma, pa ministrskemu predsedniku Srskiju, ministru za poljedelstvo Demetroviču, armijskemu generalu Stojanoviču in banu dr. Marušiču, kar so zborovalci soglasno odobrili. S pietetjo se je spominjal v minulem letu umrlih članov dr. Stanika Erhartiča in Janeza Zorca in njih spomin so navzoči počastili stoje.

Tajnik g. Edo Princič je poročal o društvenem delovanju, ki ga je razdelil na notranje in zunanje. Notranje delo društva je bilo v glavnem koncentrirano na pospeševanje razdelitve zemlje dobrovoljcem. Omenil je, da je v dravski banovini dozdaj dobilo že 111 dobrovoljcev zemljo, dočim 30 prošelj se ni bilo rešenih, ker dobrovoljci nimajo tozadega uverjenja. Zunanje delo je bila organizacija pri sprejemu Francozov, glede proslave kumanovske bitke in rojstnega dne Nj. Vel. kralja. Tajnik je poročal tudi o nedavno ustanovljeni stavbni zadruzi, poudarjajoč, da je društvo zaprosilo pri mestni občini za brezplačen odstop primerne zemljišča, da pa dostoj to vprašanje še ni rešeno.

Njegovo vzorno poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto, nato je pa poročal blagajnik g. Andrej Šiferer. V imenu nadzornega odbora je poročal predsednik dr. Mirko Kambič, da so vsi računski in knjigje v vzornem redu ter predlagal odboru absolutorijo, blagajniku in tajniku pa posebno pohvalo.

Sedli je kratek odmor, na predlog dr. Josipa Hebeina je bila pa nato soglasno izvoljena nastopna uprava: predsednik Al-

lso je odgovoren za vse posameznik, ako se mora oplemeniti sam, tedaj družba izgubi svoj namen, tedaj ni treba več te povezanosti ljudi in ne zakonov, tedaj bomo vsi na tako visoki moralni stopnji, da ne bo več med nami ne konfliktov in ne deliktov.

Zagovorniki družbe očitno ne pomišljajo, da je v vzročni zvezi neodgovornost družbe in posledice te neodgovornosti ne pripisujejo splošne degeneracije družbi. Ali ni čudno, da se človeštvo ne more dvigniti tako dolgo, čeprav odloča le družba (posameznik ne sme), ko je posameznik sam odgovoren za vsa svoja dejanja? Zakaj je družba tako brezobzirna nasproti posameznikom? Zakaj ni vodilni čimžilek, da bi nemreč vodila posameznika le boljšeju?

Na ta vprašanja bi naj odgovorili tisti, ki hočejo naprtiti delavstvu vedno najtežje grehe, ki obojajo samo posameznika in zagovarjajo družbo, odgovore naj, preden bodo zopet začeli obojati delavstvo in posameznika!

Naši dobrovoljci so zborovali

Zanimivo poročilo poslanca g. Mravljeta o delovanju širšega odbora dobrovoljske organizacije

Ljubljana, 7. januarja.

Včeraj dopoldne ob 10. se je v dvorani hotela »Metropol« občni zbor Društva dobrovoljcev za Slovenijo, ki se ga je udeležilo prav lepo število članov iz Ljubljane, pa tudi mnogo zastopnikov iz dežele. Zborovalce je pozdravil predsednik gosp. L. Orger, pred prehodom na dnevni red je pa predlagal, da se pošlje udanostna bro-javka Nj. Vel. kralju, pozdravna in zahvalna pisma, pa ministrskemu predsedniku Srskiju, ministru za poljedelstvo Demetroviču, armijskemu generalu Stojanoviču in banu dr. Marušiču, kar so zborovalci soglasno odobrili. S pietetjo se je spominjal v minulem letu umrlih članov dr. Stanika Erhartiča in Janeza Zorca in njih spomin so navzoči počastili stoje.

Tajnik g. Edo Princič je poročal o društvenem delovanju, ki ga je razdelil na notranje in zunanje. Notranje delo društva je bilo v glavnem koncentrirano na pospeševanje razdelitve zemlje dobrovoljcem. Omenil je, da je v dravski banovini dozdaj dobilo že 111 dobrovoljcev zemljo, dočim 30 prošelj se ni bilo rešenih, ker dobrovoljci nimajo tozadega uverjenja. Zunanje delo je bila organizacija pri sprejemu Francozov, glede proslave kumanovske bitke in rojstnega dne Nj. Vel. kralja. Tajnik je poročal tudi o nedavno ustanovljeni stavbni zadruzi, poudarjajoč, da je društvo zaprosilo pri mestni občini za brezplačen odstop primerne zemljišča, da pa dostoj to vprašanje še ni rešeno.

Njegovo vzorno poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto, nato je pa poročal blagajnik g. Andrej Šiferer. V imenu nadzornega odbora je poročal predsednik dr. Mirko Kambič, da so vsi računski in knjigje v vzornem redu ter predlagal odboru absolutorijo, blagajniku in tajniku pa posebno pohvalo.

Sedli je kratek odmor, na predlog dr. Josipa Hebeina je bila pa nato soglasno izvoljena nastopna uprava: predsednik Al-

Da bo dovolj brozge...

Danes je tretjič zapadlo malo snega — Smučarje sneg letos samo draži

Ljubljana, 7. januarja.

Ze tretji sneg nas je razveselil v tej sezoni. Seveda ga sprejemamo kljub veselju z mešanimi občutki. Niti smučarji ga niso povsem veseli, ker je tako vođen in ker je začelo snežiti na tako mokro podlago. Tisti, ki se pa ne vneajo za zimski sport in ki so že računali, da se začne prihodnje dni pomlad in da bomo lahko nesli suknje v zastavljalnico, preklinjajo po tihem ta vražji, bedasti nebeščanski režim.

To pa vseeno ni prav, z veseljem moramo sprejeti vse, kar nam naklonijo višje sile. Tudi z gospodarskega stališča je ta sneg blagoslov, samo pomislite na uboge, obupane čevljarje! Sicer smo že vajeni brozge in jmuji, zoper prehlad, vendar bi ta ali oni nesel preluknjane škarpete v »zdravljenec«. Bilo bi res nezasišano, če bi se kdo jezil nad brozgo, saj vendar moramo imeti vedno pred očmi višje interese.

In brozga je res idealna. V nobenem mestnem delu se ne morejo pritoževati, da so zapostavljeni. Pred pošto je prav tako improviziran vesoljni potop kot v Trnovem. Ljudje čofotajo po cestah kot race in nedvomno se počutijo silno srečni. Človek postane nehoti goreč pristaša sporta. To je seveda poseben sport, ki se bo pri nas dvignil na nedosežno višino, saj ni nikjer tako ugodnih pogojev zanj. Imenovanje tega sporta pa prepuščamo spoštovanemu občinstvu. In v nepopisnem navdušenju ga, je nedvomno še krstilo. Menda je to nekakšno knajpanje, naj povedo pristaši tega zdravljenja! Nedavno smo zopet neke čitali, da je Ljubljana eno najbolj zdravih mest. Kako bi tudi ne bila! Pri nas se moraš ustrdi, če se hočeš ali ne. Niti gliste se te morejo prijeti, jetike pa v Ljubljani sploh ne pozna. mo. Kar se tiče raznih kur, pri nas lahko omenimo le shuševalne kure. Nekateri se kurirajo, ker se boje, da se bodo zažigali v masti, zopet drugi se pa morajo kuriti bočeš nočeš. To omenjamo samo zaradi tega, ker je brozganje ali knajpanje izredno primerno za tiste, ki hočejo shušati.

Brozga je torej potrebna z gospodarskega, s sportnega in zdravstvenega stališča. Škoda le, da se sneg tako obotavlja, kajti brozga bo prehitro izgnila, ker tako navdušeno čofamo po nji. Človeku se pa končno smilijo tudi smučarji in smučarski učitelji. Kaj bo z bodočnostjo našega smučarstva, če se bomo samo knaj-

pali, človek res ne upa niti pomisliti. Pri nas imajo vse panoge sporta slično bodočnost kot tudi vse kulturne panoge, ali kako bomo spomlad govori o uspehih zimskega sporta, če ne bomo zanj naredili ničesar drugega kot izumili nekaj maž in smuč! Treba izumiti smuč, ki bodo uporabne v brozgi, to bo res epohalen izum! In nedvomno bomo tedaj postali v Ljubljani vsi smučarji, izumitelj pa bo izvoljen za častnega občana. Čudno res, da se še ni nihče spomnil na to idejo, ki je vendar v Ljubljani tako aktualna že od njega dni. Sicer pa blagoslovljena brozga že zaradi ideje! Nedvomno bo vzniknila še marsikatera ideja, ko si bomo hladili noge, saj veste da je treba vtakniti noge v hladno vodo, ko je vroča glava.

Delovanje mirenškega Sokola

Trebnje, 7. januarja.

Včeraj se je vrl v Sokolskem domu na Mirni redni občni zbor sokolskega društva ob velikem zanimanju članstva. Občni zbor je otvoril popoldne ob 3. društveni starosta br. Franjo Buk, ki je predvsem pozdravil navzočega delegata narodnoosvobodilne župe, župnega prosvetarja br. Zagorca. V nadaljnjem so se starosta spomnili v preteklem letu umelega društvenega blagajnika pok br. Straha.

Iz poročila staroste je bilo posneti, da se društvo v preteklem letu prav marljivo udejstvovalo, posebno ob priliki javnih nastopov. Prednjaški zbor je v marcu priredil akademijo s proslavo stoletnice Tršičevega rojstva. Dalje je društvo priredilo tri težišče na Čatež pri Trebnjem, Veselo goro in Ostreg. Na zgodovinskih rojaj se društvo priredilo svoj letni piknik, združen z javnim nastopom mirenškega in sosednjih sokolskih društev.

Meseca avgusta je društvo imelo svoj javni nastop ob sodelovanju društva mirenškega sokolskega okrožja. Prvodecemberska akademija se je vršila v Sokolskem domu. Ta dan so novi člani položili tudi svečano zaobljubo. Miklavževanje je uspelo v vsakem pogledu prav lepo, sokolska deca je bila obdarjena s darili tvrčke Samec iz Ljubljane. Društvo se je udeležilo pod vodstvom svojega načelnika vseh javnih nastopov v okrožju, kakor tudi župnega izleta v Novem mestu. Agilno društvo ima v

okrožju okrožnega in župnega ter okrožno prvakino v nižjem oddelku.

Is blagajniškega poročila je razvideti, da je društvo v silnih gmočnih stiskah, saj ima na svojem društvenem domu še 75.000 Din dolga. Pri predlaganju nove liste za sestavo uprave za leto 1933 ni prišlo do sporazuma zaradi česar je bil občni zbor prekinjen in preložen na poznejši čas. Upamo, da bo društvo našlo izhod iz težavnega položaja ter da bo bodoča društvena uprava z enako vzemo delovala tudi v bodoče.

N. S.

Smuka na Jezerskem imenitna

Jezersko, 6. januarja.

Govorilni vrednik!

Hvala vsem za priobčeno poročilo v »Slov. Narod«. Odmev je bil sijajen. Vidim, da »Slov. Narod« res čitajo in bi vam bil hvaležen tudi danes za objavo naslednjega stvarnega poročila.

V ponedeljek nas je bilo na Jezerskem 16 smučarjev. V torek je število naraslo na 18, po objavi mojega poročila v vašem ocnj. listu pa kar hitro na 24, 36 in danes celo na 60 smučarjev. — Nas udeležencev smuč. tečaja na Jezerskem nehoti veseli vest, da drugod ni ugodnih smučarskih prilik, toda zakaj? — Radi tega, ker bi se sicer pozornost javnosti ne obračala v toliki meri na prelopo Jezersko, odnosno na idealno smuč. vežbališče »Na Anceljinovem« o katerem sem že zadnjič poročal. Ta smuč. raj je prestal včeraj, na dan sv. treh kraljev, imenito preizkušnjo. Ze ves teden je menda povsod prevladal močan jug in onemogočil ugodno smuko po drugih krajih, na našem, gori omenj. vežbališču na sev. vznožju Grinotova pa se ves ta jug ni mogel uveljaviti in nam ni mogel našega snega pokvariti. Do danes je bil sneg tako izvrsten, da sploh ni bilo treba nikoli prizati. Znak, kako dober je bil in je še danes sneg, so tudi lepi uspehi začetnikov, ki že brunno režejo Kristjanje in nekateri od toh že sukajo Telemarke. Ta uspeh imamo zahvaliti pač izvrstnemu snegu, nemalo pa seveda našemu neutrudljivemu učitelju smučarskega tečaja g. Rud. Badjuri. Kdor se danes ne verjame, kako izborne so snežne prilike »Na Anceljinovem«, (kjer lahko smučamo cel teden do 14 dni, tudi če nov sneg ne zapade) ta naj se kar obrne na primer na sledeče splošno znane gospode, ki so se danes z nami celo smučali: gg. inž. Ruch, dr. med. Merčun, prof. Preselj, brat Oswald — član Sokola Ljubljana. Ker bi to moje, za smučarje prevažno poročilo došlo prepozno po pošti na ljubljanski Radio, se tem potom obračam na g. poroč. Radio Ljubljana, da blagovoli sprejeti to moje poročilo v njegov program še v soboto zvečer.

S tem bi ljubljanski Radio ustregel pre mnogim smučarjem, kje se išče ob nedeljah sneg — če ga nikjer drugod ni — poleg tega pa bi tako objava prav koristila razvoju smuč. sporta na Jezerskem.

Za nedeljo kaže zopet prav lepo. Danes je pritisnil jase, občuten mraz tako, da bo najbrž smuka v nedeljo prav ugodna. Smučarji naj uredijo svoj izlet na Jezersko takole: Odhod Ljubljana 7.15, odhod iz kolodvora Kranj ob cca. 8.5 s posebnim avtobusom (polovična cena je 30 Din tja in nazaj), dohod na Jezersko pred 10., nato 25 minut do vežbališča. Smuk!

Inž. Al. Lavrenčič.

Zvočni kino 'Sokolski dom'
V ŠIŠKI (za mitnico). Telefon št. 33-87

Veseli ljubavni roman revne strojepliske

„Revna kot cerkvena miš“

V glavnih vlogah:

GRETE MOSHEIM, CHARLOTTE ANDER

Muzika in šlagerji: Ralph Benatzky

Predstave: danes ob 18. in 20. uri, jutri ob 15.15, 18. in 20.15 — v ponedeljek ob 20. uri

Pride! KAČMAREK Pride!

Bohinj pozimi

Bohinj, 6. januarja.

Za božične praznike je posetilo mnogo smučarjev iz vseh krajev, največ seveda turistov, kajti v dolini je bil sneg le nad Sv. Janezom. Čutimo, da je premalo zanimanja med smučarji za naš mejni kot, morda pa ne vedo kako širok, prostorn in raznolik je Bohinj, kako baje in slikovit, obkrožen od strmih snežnobelih gor s temnim jezerom v osrčju. Toliko lepote in bajnih slik, kot v pravljici deželi, za vsakega nudi Bohinj svoje dobro: za smučarja položne dobrote, strmo Rudnico nad Sv. Janezom in v enec planin, pri Sv. Janezu v hotelu idilično drsališče za sankanje pa lepe zgažene ceste.

In Sv. Janez — blagodejen mir v okolici, posebno v zimi je ta kraj idealno zavetje onim, ki ne marajo hrupne družbe. Raznoliten teren v okolici Sv. Janeza, Stare Fužine na Rudnici in pri Sv. Duhu, nudi smučarjem najugodnejše pogoje za vežbanje. Prostorni rovt Zagradec nad Sv. Janezom (20 minut) je priljubljeno izletišče vsem gostom zaradi vedno dobrih snežnih razmer ter lepega razgleda. Diven je pogled od tod na Triglav; veličasten je po svoji veličini, ožarjen po soncu, bleščeč v milijon kristal. Višji smučarski kraj je Rudnica z lepim razgledom in vedno dobrim snegom. Pod strmimi stenami Pršiceva pa tone sonce v čarobni modrini jezera.

Sv. Janez je med vsemi našimi zimskimi postojankami najidealnejše izhodišče za izlete v Triglavsko gorje in Bohinjske planine. Na severu tik nad jezerom Vogar in Pršice, planina Uskornica in Konjšče in v ozadiju s smučni dostopni Dražki vrh (2200 m), pred njim prehod na Mrzli Studenec. Na jugu pa v enec planin, od Rodice in Vogla tja do Bogatina in doline za jezerom z zvezo na Ovarčino, oziroma po dolini tja pod sam Triglav. Tu je naš smučarski paradiž, diven po svoji prostranosti.

Vsi omenjeni kraji so dostopni iz doline in to v času od 2 do 5 ur. To so enodnevni izleti.

Hotel Sv. Janez ob jezeru ima na lastnem teniški gozdu krasno drsališče, katero je skrbno gojeno. In pa smuk na vrvi s konjem ali avtom tja do Savice po lepi utrjeni snežni cesti ob jezeru s tako brzino, da zamre dihi. Oh, same planine.

Ob priliki mednarodnih tekem za držav-

no prvenstvo bodo imeli gostje priliko prisostvovati skokom raz naše največje skakalnice. Udeleženci bodo imeli pravico do polovične vožnje.

Torej smučarji, Bohinj vas vabi na vrhove, na prostrane planine, da napasete svoje dilce na dolgih smukih. Razočaran ni šel iz Bohinja še nihče.

Vsem smučarjem veselo novo leto. Na svidenje.

Pika.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Sobota 7. januarja, katoličani: Valentin, Svetoslav; pravoslavni 26. decembra: Božič.

Jutri: Nedelja 8. januarja, katoličani: Severin, Bogoljub; pravoslavni 26. decembra.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matiča: V dvoje je lepše.
Kino Ideal: Indijanci pridejo! (I. del).
Kino Dvor: »Pot skozi okno.«
ZKD: Douaumont ob 14.15 v kinu Matiča
Podporna zadruga drž. policijskih nameščencev in upokojencev: Dobrodolna prireditve ob 20.30 v Unionu.
IX. obrtniški ples v veliki dvorani Kazine ob 20.

Zveza delovodij in industrijskih uradnikov: Občni zbor ob 20. v hotelu Strukej.
Tabletenis turnir ob 14. v dvorani OUZD.
Kino Šiška: Revna ko cerkvena miš.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kino Matiča: Zena in diplomat.
Kino Ideal: Indijanci pridejo! (II. del).
Kino Dvor: »Pot skozi okno.«
ZKD: Douaumont ob 11. dop. v kinu Matiča.

Sokol IV.: Redna letna skupščina ob 9. dop. v telovadnici šole na Prulah.

ZSK Hermes: Redni občni zbor ob 8.30 v salonu pri Keršču.
Sentjakobsko gledališče: »Matiček se ženi« ob 20.15.

Kino Šiška: Revna ko cerkvena miš.

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Ramor, Miklošičeva c. sta 20; Trnkoczy, Mestni trg 4.

— »Franz Josefovac grenčica nudi pri hemeroidih prijetne olajšave.

Iz Kranja

— 40-letni jubilej dela. Včeraj je praznoval veterinarski inšpektor g. Anton Korošec 40-letnico svojega prihoda v Kranj, obenem s tem pa 40-letnico opravljanja poslova občinskega veterinarja v Kranju. G. Anton Korošec je bil rojen v Drakovcih pri Mali Nedelji. Studiral je v Ptuj in na Dunaju. 6. januarja l. 1893 je prišel v Kranj, kjer je kot veterinarski referent pri okrajnem glavarstvu prevzel tudi posle občinskega veterinarja, ki jih opravlja še danes. Kot član občinskega odbora je predlagal, da se namesta stare, neporabne klavnice zgradi nova; njegov predlog je po daljšem obnavljanju pridri. Pa tudi sicer ima g. inšpektor mnogo talus za vse širši kranjski okraj. Kljub temu, da je danes že upokojen, se ga spominjajo vsi naši kmetovalci. Kljub starosti 65 let ga vidimo še vsak dan, ko stopa čil in zdrav skozi mesto proti klavnici. Priljubljenemu in zaslužnemu g. živinozdravniku želimo še mnogo let trdnega zdravlja in zadovoljstva.

Sport

Prvenstvo dravske banovine v table tennisu

Danes ob 14. se prične v dvorani OUZD tekmovalce za prvenstvo dravske banovine v table tennisu. Na turnir, ki ga priredi SK Ilirija, so se z izjemo Sombora prijavili vsi najmočnejši klubi v državi in bo potem tekem za državnim prvenstvom največja table teniška prireditve v Jugoslaviji. Nič manj kot 12 moštev sodeluje, med njimi najmočnejši zagrebški klubi Poštarij, Mekabi, Zvezničar, Cepin, TTK, dalje Mura iz Murske Sobotice, Čakovec, Olimpija iz Karlovca, Jugoslavija iz Celja, od domačih pa Ilirija z 2 moštvi in Hermes, Poštarij so dosegli na državnem prvenstvu drugo, Mekabi pa tretje mesto, dočim je Cepin prvak savske banovine. Danes popoldne se bo zaključilo prvenstvo moštev, favoriti so vsekarer Poštarij, vendar ima tudi moštvo Ilirije prav dobre izgled.

Jako zanimivo bo tekmovalce posameznik, saj se med prijavitelci Weiler, privek Zagreba in bivši državni prvak, dalje Antoković, ki je lani odnesel prvenstvo dravske banovine in brani pokal, brata Ludvik in Janez Nemec itd. Med temi in Ilirijanom Weissom se bo odločilo prvenstvo. Dan je prijavitelj 16. Najzanimivejšo bo srečanje med Ilirijanko Worm, sedanja državno prvakino, in lanske prvakino Cimpermanovo, odločilo bo pa posegla v boju tudi gđ. Neda Gerziničeva. V tekmovalnih dvojic je omeniti predvsem nastop državnih prvakov v doblju gospodov Domines-Antoković ter Wormova-Weissbacher v mešanem doblju. Kakor je razvidno, bo z izjemo Hexnerja in Maksimoviča, zbrane na dravskem prvenstvu vsa jugoslovanska elita v table tennisu. Turnir je posebno vreden zaradi tega, ker bodo rezultati merodajni za končno sestavo naše državne reprezentence, k nas bo zastopala začetkom februarja na svetovnem prvenstvu v Badenu.

Tekmovalce se vrši danes nepretrgoma od 14 do 23., v nedeljo pa od 8 do 23. Danes so na sporedu odločilne tekme za prvenstvo moštev in izločilno tekmovalce posameznikov in parov, jutri pa se bodo igrale same finalne tekme. Vstopnina znaša za ves dan 5 Din.

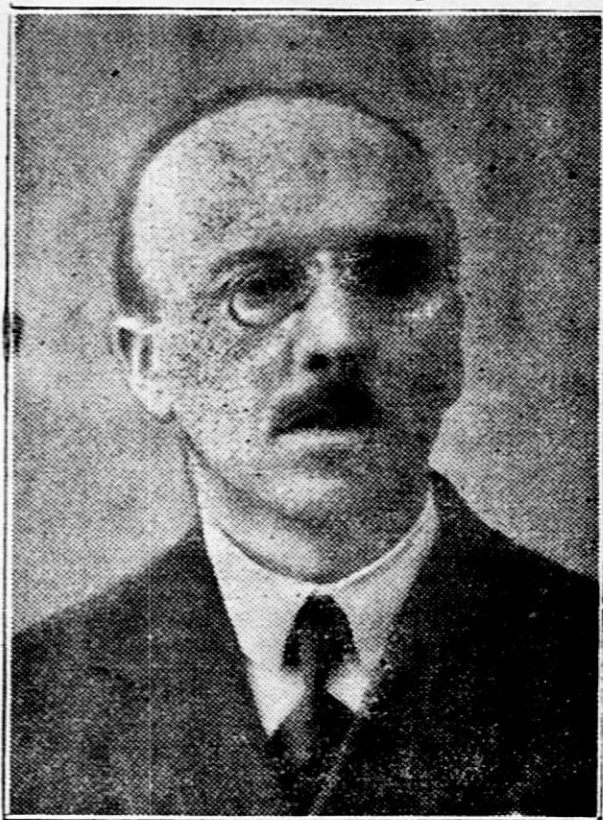
— Teško-at

Gospodarska kriza in naše šolstvo

Pogrešiti ne moremo nobene srednje ali meščanske šole, če ne dobimo enakovredne strokovne šole

Ljubljana, 7. januarja.

Društvo »Šola in dom« nam je poslalo zanimiv članek o težavah šolstva. Članek se glasi:

Prednik družstva »Šola in dom« dr. Lončar

Ob zaključku leta se navadno sestavljajo bilance o uspehu dela v preteklem letu. O uspehih v šolah se sestavljajo pregledi navadno s koncem šolskega leta. Srednje šole imajo po novem zakonu sklep prvega polletja pred božičem in zato smo dobili prva poročila o uspehih v prvem polletju na srednjih šolah za semestralske, odnosno božične počitnice.

Potrebno je, da pogledamo, kako se je naše šolstvo razvijalo v zadnjem letu pod vplivom sedanje gospodarske krize. O tem nimamo podrobnih podatkov, vendar moramo na podlagi posrednih informacij in poročil podati približno sliko razvoja našega šolstva v preteklem letu, ki kaže, kako se je gospodarska kriza javila tudi v šolstvu in to na vseh stopnjah (kategorijah) od osnovne šole do vseučilišča.

O šolski mladini

Prežalostno je poglavje o šolski mladini v industrijskih revirih, kjer pohaja v šolo deca brezposelnih brez oblake, brez hrane, bivanja, telesno izžepana, da je vsaj nekaj ur na toplem v družbi mladine in kjer dobi morda kosček hrane ali čašico mleka, ako je v kraju organizirana pomoč siromakom. V takih krajih pride beda na konca naraščanja bolj do izraza, ker je koncentrirana na enem mestu; toda ni manjša ni beda v nekaterih podeželskih občinah, gorskih, vinjarskih, kjer ni nobenega zaslужka in ne dovolj plodne zemlje, ki bi preradila številne družine. Raztrgani, premraženi brez vsakega zajtrka prihajajo otroci ure da le v šolo.

Učiteljstvo iz takih krajev bi nam lahko navedlo primerov, kako se je zgrudil otrok med poukom, ker je oslabil. Kakšni so učni uspehi v takih razmerah, si lahko misli vsak (da ne govorimo o vzgojnih), ker se tako skrbni učitelji ne more zabrisati socialnih razlik med učenci.

Tudi na srednjih šolah je mnogo mladine, ki je hudo prizadeta zaradi sedanjih gospodarskih razmer. Res, da ne prihajajo več s kmetov otroci siromakom staršev, ker so izdali za stanovanje in prehrano veliko preveliko, da bi jih zmogel najboljši plačan delavec ali tudi trden kmet. Delavci in kmetje mladi študij vedno manj, vedno več pa je uradnih otrok in otrok delavcev, ki žive v mestu in posebno otrok premožnejših slojev iz večjih krajev in iz mest, kjer so srednje šole. Teh poslednjih je povprečno nad 50 odstotkov. Tako je postala srednja šola bolj privilegij mestnega prebivalstva.

Včasih so si siromaki dijaki pomagali z instrukcijami, ali številno tistih staršev, ki lahko plačajo instrukcije, je vedno manjše in ako se vzamejo instrukcije, dobi lahko profesorja ali učitelja, ker jih je toliko brezposelnih. Dijaki pa prehajajo v mrazih nezakurjenih stanovanjih brez knjig in učnih pripomočkov. Posledica je, da se potem zbirajo pri tistih, kjer je zakurjeno in ne da bi študirali, zabijejo čas na kak drug način, ki morda ravno ni primeren za mladino.

Dijaštvo naše univerze si pomaga na vse mogoče načine, da se pretolče skozi študijska leta brez knjig in učil.

Šole

Poleg neprimernosti, ki jih ima mladina pri svojem študiju, so tudi gospodarske ovire, ki onemogočajo reden in dober pouk na vseh šolah.

Proračuni osnovnih kakor srednjih šol za kurjavo in razsvetljavo so tako nizki, da so vedne neprimernosti in skrb, kako bo upravitelj ali ravnatelj pokrili stroške. Priznati moramo, da je vzdrževanje osnovnih šol za nekatere občine pretežko breme in da ga nekatere z vsem razumevanjem nosijo in za svojo mladino vse žrtvujejo, medtem ko v drugih občinah ravno pri teh postavkah najbolj ekoparijo. Še slabše s kurjavo in razsvetljavo je z učili. Za učila je v proračunih po par sto dinarjev, isto tako za knjižnice, tako da iz teh postavk komaj narišejo one liste in knjige, ki so od oblasti priporočene ali celo naročene.

Naše srednje šole so dobile v zadnjih letih prav malo učil, še manj pa knjig, čeprav je tehnika izdelovanja učil silno napredovala in so se vse paroge znanosti tako razširile ter zahtevale zakon o srednjih šolah od vsakega učitelja, da redno sledi razvoju svoje stroke.

Minili so časi, da si je lahko vsak učitelj ali profesor nabavil svojo knjižnico za lastno uporabo, ko komaj živi ob svoji plači. Šole ne izpolnjujejo svojih knjižnic in profesorji jih nimajo; odkod naj se potem ti nadalje izobražujejo v svojih predmetih?

Največje neprimernosti v razvoju našega šolstva povzročajo vprašanje prostorov za

osnovne in srednje šole. Število mladine se je poslednje celo podvojilo, v primeri s časom pred svetovno vojno, a prostori so ostali mamljivo isti. Neprimerno je v hišnem kotiku v vzgojnem pogledu, da je v eni učni sobi 70-90 otrok, česar tudi zakon ne dopušča; celo na srednjih šolah je v nekaterih razredih nad 60 otrok. Jezičkovni pouk, posebno pouk tujih jezikov, je pri takem številu otrok nemogoč, zato so tudi slabi uspehi. Na mnogih osnovnih šolah in na nekaterih srednjih šolah je pouk dopolnilen in popolnjen v enem in istem prostoru. Popoldanski odmor ne zadostuje za začetke, posebno pozimi, ko je treba prostoro kariti.

Učitelji in profesorji

O učiteljih in profesorjih moramo tukaj povedati, da vrše po veliki večini svojo nalogo z obžalovanjem vredno poštovanostjo, ali ni uspehov, ker so razmere močnejše kakor njihova volja in delo.

Učitelji osnovnih šol nimajo dovolj sredstev za lastno nadaljnjo izobrazbo; zaposleni v šoli in še bolj izven nje, ne zmorejo vsega, kar se zahteva od njih. Ali je polovica pri šolskem ali pa izvenšolskem delu, ker je redki so tisti, ki imajo dovolj telesnih in duševnih sil, da lahko vršijo v polni meri delo v šoli in se še poleg tega udeležujejo pri izvenšolskem delu. Posebno delo v prenapolnjenih razredih je tako naporno, da lahko izčrpa tudi krepkega moža. Starši vidijo, da ni pravih uspehov in ne pošiljajo otrok redno v šolo. To so vse posledice sedanjih razmer.

Kriza tišči seveda tudi učitelje meščanskih in profesorje srednjih šol. Zaradi nizkih plač nimajo sredstev za nadaljnjo izobrazbo. Iščo postranski zaslužke, ali z dopisovanjem v liste, ali z instrukcijami, tako da ne utegnejo izpolnjevati se, posebno ker so preobremenjeni s poukom v prenapolnjenih razredih. Šolsko leto samo in še popravke šolskih nalog jim vzamejo toliko sil in časa, da komaj vrše redno delo za šolo.

V tej preobremenjenosti z delom in skrbmi za obstanek se hitro izčrpa. Da bi si v počitnicah privoščili kak počitek v letovišču ali celo mogli v tujino, da se izpopolnijo v svoji stroki, je težko govoriti.

Šolska uprava

Razvoj šolstva je odvisen od gospodarskih in kulturnih prilik v narodu. Državna uprava je stremela za tem, da šolstvo prilagodi našim potrebam in gospodarskim možnostim. Zakon o narodnih šolah je liberalen, toda ni sredstev, da bi se povsod

ujeljavil in tako se je moral s finančnim zakonom spremeniti v onih določbah, ki bi gotovo mnogo pripomogle k razvoju narodne šole. Tudi zakon o srednjih šolah in učiteljskih se je izpremenil. Zaradi nadprodukcije inteligentnega mladištva so hoteli omejiti študij na srednjih in visokih šolah, in sicer: z redukcijo šol in z uvedbo šolnine. Ukrepa v praksi nista izkazala tištega uspeha, ki se je od njih pričakovalo.

Vsak narod gradi svoje šolstvo po svojih kulturnih in gospodarskih potrebah. Ker se niso otvorile strokovne šole namesto odpravi srednjih šol, so se morale ponovno otvoriti srednje šole, ki jih narod želi. S šolninami se ni omejil naval na srednje, srednje strokovne šole in na univerze, temveč je bil vpis na srednjih šolah še večji, le da so siromaki sloji čutili to breme toliko bolj kakor premožnejši in je to še bolj poglobilo socialne razlike, ki jih je gospodarska kriza že dovolj ostro raztrgala.

Zaključek

Iz vsega bi posneli naslednje: Narod se zaveda, kakšnega pomena je vzgoja mladine za bodočnost, zato je pripravljen za svoj naraščaj doprinesiti tudi največje žrtve, kar so pokazali starši v krajih, kjer so jim grozile redukcije srednjih šol. To je povsem razumljivo. Kriza je prehodni pojav, naša mladina bo stala in preživela krizo, zato ne sme v svojem duhovnem in telesnem razvoju trpeti škode zaradi začasnih gospodarskih neprimernosti. To moramo povedati ravno sedaj, ko se pripravljamo finančni zakon za prihodnje proračunsko leto.

Predvsem je treba poudariti, da v dravski banovini ni mogoče reducirati niti ene srednje ali meščanske šole, ako se v istem kraju ne otvori enakovredna strokovna šola, ker vsaka šola se je otvorila zaradi gospodarskih in kulturnih potreb dotičnega kraja, ki so danes večje, kakor kdaj prej. Nadalje je nujno potrebno, da se čimprej nemesti zadostno število učiteljev na osnovnih in meščanskih šolah ter profesorjev na srednjih šolah, ker sedanje pomanjkanje učnih oseb povzroča silno škodo pri vzgoji naše mladine. Pripravi bi torej pogoje za zgradbo novih šol ter preskrbi sredstva za vzdrževanje šol, ker občine, ki so jim trošarine odvzete ali znižane, ne morejo zadostiti svojim obveznostim do šole. Ker pa država ne zmore vsega, je potrebno, da sodelujejo pri reševanju krize v šolstvu vsi, katerim je blaginja naše mladine pri srcu, tako posebno starši ki naj po svojih zastopnikih v prizadežih korporacijah nastopajo za njeno korist.

Prof. Maks Pirnat umrl

Ljubljana, 7. januarja.

Po dolgem bolehanju je večeraj v bolnici končal svojo nemirno pot znani upokojeni profesor Maks Pirnat. Pokojnega je

poznala vsa Slovenija, saj se je prav mnogo udeleževal po listih in na prireditvah kot govornik, zlasti se ga pa z največjo hvaležnostjo spominjajo njegovi učenci, ki jim je bil najboljši vzgojitelj in prijatelj.

Rojen je bil na gradu Zgornji Tustanj pri Moravčah. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, nato pa jus in pozneje slavistiko na Dunaju in v Gradcu. Kot profesor je deloval v Kranju in Idriji, nato pa mnogo let zopet v Kranju, a po prevratu na realni v Mariboru, kjer je stopil v pokoj. Kot redki poznavalec lepe slovensčine je tudi svoje učence naučil pravilnega jezika, zlasti jih je pa vnel za literaturo. Vedno je bil priklenjen na lepo našo zemljo, zlasti pa na njen narod in je posebno v pokopju preživel vse dni na deželi med narodom, kjer je z ljudmi razpravljal kakor dobrodušni modrijan Diogen.

Predobro človek je bil in njegovi prijatelji ga nikdar ne bodo pozabili. Saj je bil vedno pripravljen vse žrtvovati za svojega bližnjega. Udarce usode je prenašal s trpkim smehljajem in tolažil druge. Ko se je pri avtomobilski nesreči v Mariboru ponesrečila njegova soproga, gospa Ana, ki je bila hči znane Lapajetove hiše v Idriji, je stalno zapustil to mesto ter živel v večini popotujoč po Gorenjskem in Dolenjskem. Zapustil je štiri otroke, izmed katerih je najstarejši naš uredniški tovariš in znani kipar ter feljtonist in ilustrator g. Niko Pirnat, ki mu je oče zapustil svojo segavo duhovnost.

Pogreb pokojnega pisatelja bo jutri popoldne ob 16. iz splošne bolnice. Z Maksom Pirmatom je izginil velik slovenski bohem, ki je to ime tudi pošteno zaslužil. Z mehko in ljubeznivo satiro je nosil življenje, s svojim bohemstvom je pa oplojdi mlajšo generacijo, za romantiko in poezijo svobodnega življenja. Zlasti pesniški duši in vzornemu vzgojitelju hvaležen spomin!

Nov slovenski tenor

Ljubljana, 7. januarja.

To je resnična senzacija. Zakaj doktorjev, profesorjev, inženjerjev, župnikov, obrtnikov, zlasti politikov itd. je po vsem svetu na pretek, ali tenorji so zmerom bele vrane. Zlasti med Slovenci. Prvi naš operni tenor, kdo je bil? Menda Pavšek, ki pa je pel samo Vaška res imenitno. Drugi naš operni tenor je bil po dolgih desetletjih Marij Šimenc. Senzacija, ki so nam jo hitro odvedli. Potem zopet dolgo nikogar, dokler se ni pojavil ob marljivem Kovaču naš Svetozar Banovec. Senzacija je bilo, ko je nenadoma iz opernega zbora skočil med soliste naš Gostič, današnji naš tenorski junak. S tem pa smo, ako omenimo zaradi popolnosti še Mohoriča in mladega Rusa, navedli menda prav vse slovenske operne tenorje, ki so delovali doma.

Od 1. 1892. dalje doslej, torej v 40 letih! A zdaj se je kakor čudežna zvezda repatica baš za letošnji božič prikazal na opernem nebesu nov slovenski operni tenor. Baj je junakiški tenor. Kakor vijolica je vzcvetel skrit na konservatoriju in nastopi prvi dne 15. februarja kot Manrico v »Trovatorju«. A ne v Ljubljani, nego v Zagrebu. Zakaj odkril so ga bratje Hrvatje, ne mi, rojaki. Čeprav je živel v Ljubljani in bil pri našem gledališču. Delal je na odru, a nihče ni slutil, da je skromni delavec tenorska zvezda.

Kot brezposeln delavec se je zatekel v Zagreb, tam ga je nekdo slučajno slišal peti, spoznal njegov glasovni zaklad, ga vteknil na konservatorij, in zdaj se pevec pripravlja na svoj debi kot junakiški operni tenor zagrebški. Čitali smo, da je nastopil v ožjem krogu glasbenikov in izzval s svojimi briljantnimi junakiškim tenorjem kar občudovanje. Pevec je baje velikih sposobnosti in izredne nadarjenosti, pa se piše Janče Francel. Seveda smo ga zelo veselili in mu želimo, ne sreče se gledališčnemu členu ne sme voščiti, da ne priključimo nanj nesreče. Ali palce hočemo tiščati! Veseli bomo, ako sijajno zmaga z Manricom, obenem pa nam bo vendarle hudo, ker ga ni v Ljubljani miče razkrinkal v delavski bluzi kot tenorski bisler in ga ni poslal na ljubljanski konservatorij... Zares, smolo imamo! No, pa ga morda vendarle spoznamo kot gosta. In imeli bomo lepo romantičen doživljaj, ako zagledamo bivšega gledališkega delavca na istem ljubljanskem odru kot junakiškega solista, viteza Manrico. Tako romantika se je sicer pojavila že čisto pri raznih pevcih, ali lepa je vendarle zmerom nanovo. Prosimo: tišcite palce!

Prvotno smo mislili prirediti OBETNIŠKI PLES v januarju, končno smo se pa zedinili za 4. FEBRUAR T. L., kar naj blagovoli obrtništvo vzeti na znanje.

Društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani. 1711

Zaton starega sveta na našem odru

Naša drama upelzori Valentina Katajeva veseligr »Milion muk«

Ljubljana, 7. januarja.

Preživljamo izrazito prehodno dobo in naše je tudi naše duhovno življenje tako pusto, siromakom. Odkrita, možata beseda se je morala potuhiniti, krutiku na ljubo se komijo značaji, hiapčestvo se bohotno razraša, žep in trebuh sta postala najvišja ideala. Obdani z visokim kitajskim zidom ne vidimo preko domačega zvonika, vrtnje v sanjanjem svetu samo slutimo, obraz novega človeka stoji pred nami namenozi izmaličen, skozi kriva očala se nam vidi klatvo novorojenče, pa je v resnici še krepak fant. Le tu pa tam se zasvetlika na našem oblačnem duhovnem nebu, pika ostrega intelekta udari ob kreščini kamen malomeščanske gnilobe, da za-

Valentin Katajev

žare iskre, pa si brž zatismemo oči v strahu, da bi nas kdo ne zdrnil iz komodega dremanja. Čudno, a razumljivo zasnopost, letargijo, apatičnost vidimo na vseh poljih našega nehanja. A če kdo vrže kamen v močvirje našega mizernega življenja, planemo nanj in ga prepodimo, ker je nas strah lastne gnilobe.

Vendar bi pa s motil, kdor bi mislil, da je pri nas gnilo vse. V našem narodnem organizmu je mnogo zdravega, le skrito je, pritajeno. Zdrava je zlasti mladi-

na, ki instinktivno vedno najde pravo pot, pa naj bo tema okrog nje še tako gosta. Svoja pota hodi naša mladina v vsem svojem zdravem jedru in prav je tako. Njena je bodočnost, njo je poklicala zgodovina, da izkleske in postavi v življenje novega človeka, prostega vseh priveskov, vseh tradicij in predsodkov, pa tudi vseh zablod — človeka z edinim odklovanjem, z edino diplomom — da je človek.

Te besede naj bi bile brv, ki je prišla po nji k nam znanega ruskega pisatelja Valentina Katajeva veseligr »Milion težav«. Naša drama je to delo že pripravila in pride na vrsto menda v sredo. V originalu se imenuje veseligr »Milion težav«. Torej bi bilo treba v prevodu zamenjati »težave« z »mukami«, kar bi bolj odgovarjalo ruski izrazu »terzanje«. Sicer je pa to postranskega pomena. Važno je, da pride na naš oder zopet enkrat delo, ki je vredno, da gre človek v gledališče. Katajev nam pokaže tu zaton ruskega liberalizma ali če hočete likvidacijo starega sveta v Rusiji tako jasno in razumljivo, da nam prežene vsak dvom. Lik svojega glavnega junaka Ekipazeva, tipičnega predstavnika stare ruske liberalne, od ljudstva strogo ločene inteligence, je izklesal tako dovršeno, da vidimo vso njegovo malomeščansko nadutost in gosposko domišljavost kakor na dlan. Boljši, mnogo boljše hoče biti od drugih, nekakšen vitez duha in značaja, v resnici je pa le bahavo duševno revščo dvomljivo moralne kakovosti. Šele ko poslušas Ekipazeva, ko pogledas v to resnično, živo obličje umirajočega sveta, začutiš v polni meri, kako potreben je nov človek, da požene te žive mrtvice tja, kamor spadajo.

Učitelj in mislečim govori Katajev iz ust vseh drugih, ki jih je nanizal okrog Ekipazeva. In ko je stekel liberalnega ruskega inteligenta šibkega intelekta do nagega, da nam pokaže vso njegovo mizerijo, preseka s krepko roko celo sentimentalne vezi med očedom in sinom. Sin miličnik vzgrabi razgrajajočega očeta in ga odvleče na stražnico; ko pa oče ostrmi, da se je sin spoznal tako daleč, mu sin odgovori, da mu je le bivši oče. Tako globoko sta se torej razkrla stari in novi svet, tako temeljito pretrga novi človek vse vezi in spone. S polovičarji in kompromisarji zgodovina ne računa.

Bedečim in mislečim pripravljaj naše gledališče s tem delom lep praznik.

Abraham na Viču

Ljubljana, 7. januarja.

Na Štefamovo se je oca Abraham oglašal na Viču. Obiskal je g. Svetliča Jožeta (Rovanovega Pepeta) na njegovem udobnem domu, ki si ga je s svojo marljivostjo zgradil že v zgodnji mladosti. — Malo začudeno ga je pogledal, kajti nje-gov obraz se ne razodeva, da že pol stoletja prenaša križe in težave tega sveta.

Jubilant je bil in zdrav, vedno poln zdravega humorja in včasih prav mladostno razpoložen. V krogu svojih že skoro doraših otrok je obudil spomine na čase, ki so bili... Na balkansko vojno, ko se je na življenje in smrt bojeval tam v Bosni zlah, da ga še danes Bosanci poznajo in kar pričajo tudi krepke bosanske prislovice, ki ob Novakovem cvčku tako lepo zvane. Tudi svetovna vojna mu ni prizanesla. Močno ga je potrla še smrt skrbne ženske, ki mu je umrla že pred leti. Toda vse to ga ni uklonilo. Kot delovodja v tobačni tovarni porabi ves svoj prosti čas v dobroti vseh gasilcev, kjer že dolgo let skrbno vrši tudi službo blaginje. V ponosni novi stavbi bo v prvih vrstah zapisano tudi njegovo ime. Pri delu marljiv in vreden, v prepričanju pa neomahljiv naprednjak.

Se se bomo zbirali v veseli družbi, še bomo dvigali čaše in v rujnem vinu vtpajali vsakdanje moreče skrbi ter si vlivali v srca novega upanja in nad, novega življenja... Da, še mnogo let!...

—ček.

Narodno gledališče

DRAMA

Sobota, 7. jan.: Utopljence. Izven. Globoko znižane cene.

Nedelja, 8. jan. ob 15. uri: Jurček. Izven. Globoko znižane cene. Mladinska predstava; ob 20. uri Celjski grofje. Izven. Globoko znižane cene.

Ponedeljek, 9. januarja: Gospa Inger. Red D.

Torek, 10. januarja: Zaprto.

Ena najboljših veseligr, kar jih je napisal slavni nemški igralec in pisatelj Nestroy, je brez dvoma Utopljence. To delo se ponovi v naši drami drevo ob 20. po globoko znižanih cenah od 20 Din navzdol.

Dve dramski predstavi po globoko znižanih cenah bosta v nedeljo 8. t. m. v naši drami. Popoldne ob 15. se vprizori mladinska igra Jurček. ki jo je napisal g. Pavel Golja. Zvečer ob 20. se pa izvaja Kreftova drama Celjski grofje. Popoldne in zvečer so sedeži od 20 Din navzdol.

Gospa Inger na Oestrutu se ponovi poslednjič v letošnji sezoni v ponedeljek 9. t. m. za red D.

Katajev: Milion težav. Ljubljanska drama pripravljaj veseligr iz ruske literature »Milion težav«, ki nam slika življenje ruske inteligence stare generacije, ki je ostala v današnji Rusiji v glavnem junaku profesorju Ekipazevu nam pokaže tragikomičen položaj med starim in mladim, ki v svojem bistvu ni značilen samo za generacijo v Rusiji, temveč je občečloveški. »Milion težav« je izvrstna veseligr, ki jo režira g. Bratko Kreft. Premijera bo v sredo dne 11. t. m.

OPERA

Sobota, 7. januarja: Ničava. Premijera. Red D.

Nedelja, 8. januarja ob 15.: Erika. Izven.

Znižane cene; ob 20. Manon. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 9. jan.: Zaprto.

Nedelja v ljubljanski operi. Jutri popoldne ob 15. se ponovi izvrstna domača opereta Erika. Ob 20. pa se poje Massenetova opera Manon v znani izvrstni zasedbi. Manon je dosedaj še vedno napolnila hišo in prepričani smo, da smo ustregli nedelj-skemu občinstvu, če uvrstimo to krasno opero v nedeljski repertoar. Za obe predstavi veljajo znižane operne cene.

VELIK BOJ BO BOJEVAN ZVEČER OB 20. URI NA

IX. Obrtniškem plesu

v dvorani »KAZINE«

ZA KRALJICO SRC

Iz Novega mesta

— Divjega lovca so prav posrečeno vprizorili večeraj popoldne šmihelski gasilci. Prav za prav so Finžgarjevo narodno igr-povonili, ker je bila prva njihova vprizoritev na šmihelskem društvenem odru že pred božičem Gasilno društvo v Šmihelu je prav delavno in to vesstransko.

— Za »Večer Jadranske straže«, ki bo v soboto 14. t. m. v Ljubljani, vlada tudi po Novem mestu veliko zanimanje. Krajevni odbor J. S. je razposlal več vabil na to tradicionalno prireditel, meščanstvo pa se tudi kar samo porazgovarja o sestavi lepih skupin v narodni noši. Kot čujemo, pridejo tudi od ene strani Gorjancev v behokranjskih in hrvaških narodnih nošah. Da bi le bila naša Dolenjska tudi na te vrste edinstveni prireditvi čim najčistneje zastopana!

— Prijatelj tuje lastnine se je pred dnevi vtihtopil ponoči v trgovino znane gospe Hermine Hrovatove v Šmihelu. Skozi okence je zlezal v hišo in tam je tudi odnesel svoj plen. Najdel se je v trgovini, nekaj je vzel še s seboj, zalozil se je s tobakom in pobral razpoložljivi denar več sto dinarjev. Pa še ni bil zadovoljen. Po-skusil je še pri Hrastarjevih gostilni. Tam ni bilo nič zanj in odšel je prazen rok.

— Dolenjske turiste opozorjamo na informativni članek »Čez Mirno goro in Ga-če«, ki je izšel v 1. številki letošnjega »Planinskega vestnika« in bo končan v prihod-nji številki. Romanje na Mirno goro v Beli Krajini je letos prav oživelo, manj znane pa so kočevarske Gače, ki se odlikujejo po širnem razgledu in divni flori.

— Sv. Miklavža na Gorjancih bodo oskubili. Pri Novaku v Gor. Orehovci so se zbrali te dni lastniki gozdnih parcel okoli gorjanske cerkvice sv. Miklavža ter se dogovorili o poseki dreva okoli cerkve v toliki meri, da bo izpred nje omogočen razgled na širno šentjernejsko polje in dalje do meglehne Posavja in sivega Pohor-ja.

Kočljivo vprašanje

— Katero izmed naju smatrate za starejšo, gospod doktor?

— Skoro bi dejal, da sta dvojčki.

Dober varuh

— Kaj je navedel varuh tega otroka za očetov poklic?

— Dejal je, da je esotik.

Dnevne vesti

Iz Ljubljane

— Odlikovanje. Odlikovani so z redom Jugoslovenske krunice IV. stopnje vpo-
kajeni nadučniki iz Kamaja Janko Zirovnik,
z redom Sv. Save IV. stopnje šolski upravitelj
v Lokavcu Jakob Štepec, z redom
Sv. Save V. stopnje pa šolski upravitelj
v Kovorju Josip Bertonec.

— Iz odvetaške službe. Odvetnik v
Trzinu dr. Franc Zupane je sredi decem-
bra umrl. Na začasnega prevzemnika nje-
gove pisarne je določen odvetnik v Ljub-
ljani dr. Janko Zirovnik.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list
kr. banke uprave dravne banke« št. 2
z dne 7. januarja objavlja zakon o izpre-
membi § 253 zakona o javnih notarjih, za-
kon o avtentičnem tolmačenju § 110 zakona
o uradnih, uredbah o organizaciji disci-
plinskega sodišča, lekarnarske zbornice v
zvezi z disciplinskim sodnim postopkom,
izpremembo in dopolnitev v tarifi o pob-
ranju živogine za merila in dragocene ko-
vine, dopolnitev uredbe o draginskih do-
kladah državnih upokojencev, pooblastitev
za nabavo deviz in valut in razne objave
iz »Službenih Novic«.

— Nalezljive bolezni v dravski banovi-
ni. Od 8. do 14. decembra je bilo v drav-
ski banovini 61 primerov tifuznih bolezni,
9 grize, 58 škrlatinke, 8 ošpic, 343 davice
(tumor 6), 3 nalezljivega vnetja možga-
nov, 7 dušljivega kašlja, 30 sena, 5 otroč-
ne vročice, 15 otrpjenosti tlaka in 1 te-
tana.

— Prepoved zahajanja v krčme. Okraj-
no sodišče v Celju je prepovedalo Juriju
Kranjcu iz Hrenš zahajanje v krčme za
dve leti.

— Pozor lovci in planinci! Drevi ob 19.
se vrši v radiu zelo zanimivo predavanje
o naši najlepši planinski divjadi o kozo-
rogih. To predavanje bo gotovo zelo za-
nimivo in poučno za lovce in za turiste.
Predava urednik »Lovca« g. Vladimir
Kapus.

— Erjavčeva kočna na Vršču bo v so-
boto 7. in nedeljo 8. januarja t. l. odprta
in odštevana, na kar opozarjamo planin-
ce. SPD.

— Podražitev kruha v Splitu. Splitški
peki so z današnjim dnem podražili kruh
tako, da stane zdaj beli 5, polbeli 4, črni
pa 3,50 Din kg. Podražitev utemeljujejo
peki z podražitvijo moka, in z uvedbo dav-
ka na poslovni promet in državne trošari-
ne na električni tok.

— Luč s gora. Iz življenja mladega
fanta. Spisal Fr. Weiser, D. J. Poslovenil
Jože Jagodic. S šestimi slikami. Založila
Jugoslovenska knjigarna v Ljubljani. Cena
broš. izvodu 15 Din, vez. 22 Din. Ni kmalu
povesti, ki bi bila tako sodobna in tako
fantovska, kakor »Luč s gorat. Mlad štup-
dent, ki ima verne starše, pride iz lepih
solčnih gorskih krajev v vesele mesto. Vse
mu je tuje, neumljivo. Njegovi tovariši bi
ga radi spravili za seboj na kriva pola-
življenja resnično in psihološko globoko
nam riše pisatelj boje mlade duše, ki pri
vseh preracunanih zapeljavanjih ohrani čis-
tost in vero neoskrnjeno. Pri tovariših
začne njegova fantovska pobožnost in odloč-
nost imponirati, njegov ugled raste. O Ma-
rijini kongregaciji začne govoriti s spošto-
vanjem. Vsem, ki še niso popolnoma po-
kvarjeni, je ta mladi fant močna opora v
borbi za krepkost. Kako lepo je pisatelj oris-
al ljubezen do domačih planin, do matere,
do domačih krajev in ljudi! Kakor da bi čis-
tal zgodba našega študenta, ki se ustavlja
brezvrzinskemu toku. Prevod je uglasen, lep.
Za dijake in druge fante prav lepo božično
darilo.

ZOBOZDRAVNIK

— Vreme. Vremenska napoved pravi,
da bo oblačno s padavinami. Ze ponoči je
v savski in dravski banovini snežilo, dru-
god pa deževalo. Najvišja temperatura je
znajala včeraj v Splitu 13, v Ljubljani 4,1,
v Beogradu, Sarajevu in Skoplju 4, v Za-
grebu 3, v Mariboru 0,3. Davi je kazal
barometer v Ljubljani 776,1. temperatura
je znašala 1,2.

— Dve smrtni železniški nesreči. V ne-
posredni bližini sarajevskega kolodvoza se
je pripetila v četrtek jutraj težka nesreča.
Železniški delavec Stanko Bubnjevič je
šel na delo in ko je hotel prekarati progo
je privozil vlak, ki ga je zgrabil in vrget
v stran. Nesrečen je obležal z razbito
lobanjo mrtve. Druga smrtna nesreča se
je pripetila v sredo zvečer, ko je tovorni
vlak do smrti povozil železniškega čuvaja
iz Čatiča Antona Bešliča.

Pri boleznih srca in poapnenju žil, na-
gjenosti h krvavitvam in napadih kapi
zasigurava »Franz Josefov« grenična
lahko izpraznjen je črevesa brez vsakega
napora. Znanstvena opazovanja na klini-
kah za bolezni krvnih cevov izkazala,
da služi »Franz Josefov« voda posebno
dobro starejšim ljudem. »Franz Josefo-
v« grenična se dobi v vseh lekarnah,
drogerijah in specerijskih trgovinah.

Danes ob 14.15 uri
in jutri zadnjikrat ob 11. dopoldne
v ELITNEM KINU MATICI
DOUAUMONT

Pekel Verduna. — Grandiozni hi-
storijski vellefilm iz dobe, ko je
padlo 400.000 junakov za čast in
slavo domovine.

Vse dosedanje predstave razpro-
dane! Oglejte si še danes to mo-
numentalno filmsko veledelo!

— Iz prešlavlja hadnjaka. Včeraj je naša
vojaka na tradicionalen način proslavila
badnjak. Opoldne je odšla vojaška povor-
ka skozi mesto za Rožnik, kjer so vojski
posekali hrastice za badnjake. Nato se je
vrnila v mesto z vojaško godbo na čelu. V
sprevodu so bili oficirji, Sokoli in civi-
listi na konjih, badnjake so pa peljali na
vozovih. Vojaki so izročili badnjake ko-
mandantu divizije generalu Čukavcu in
komandantom vseh polkov. Na dvoriščih
vseh vojašnic so nato zažgali badnjake,
vsak komandant je prečital čestitko Nj.
Vel. kralja, ki so mu vojski, gromko vzkli-
kali. Povsod so bili vojski pogoščeni, ob
zvokih godbe so pa zaplesali kolo. Ob pol
17. je bila večja proslava pred Oficirskim
domom vojvode Mišiča, kjer so se zbrali
najodličnejši predstavniki vojaških oblasti.
General Pekić je vrget badnjak v ogenj,
vsi zbrani gostje so pa nato odšli v dom,
kjer je bila prirejena postna zakuska, nato
se je pa razvila prav prijetna zabava.

— Iz Tyrševa cesta je vendar dobila on-
stran železniške proge nekoliko boljša
hodnika. Robniki ob desnem hodniku so že
položeni od železniškega prelaza do mita-
ce, ob levem jih pa še polagajo. Sami ro-
bniki pa seveda še niso dovolj in bo treba
hodnike tudi od časa do časa posuti s pe-
skom. Gromozansko blato je zlasti še ved-
no med železniškim prelazom na železni-
škem svetu.

NOVOST LJUBLJANE JE

— Iz Kaj je z bloki pomožne akcije?
Beračev je po Ljubljani vedno več, ljudje
pa zaman vprašujejo po trafikah, kaj je
z bloki pomožne akcije, ki so bili večini
zelo dobro došli, ker je na ta način kontro-
la najlažja in ker je tudi pravim revežem
s tem najbolj pomagano. Zadnje čase namreč
v trafikah ni več dobili teh blokov,
mnogi bi jih pa radi kupili. Prosimo soci-
alni oddelek mestne občine naj to zadevo
uredi.

— Iz Četrto poljudnoznanstveno preda-
vanje priredi Prirodoslovna sekcija Muzej-
skega društva za Slovenijo v četrtek, dne
12. t. m., ob 20. uri v dvorani Delavske
zbornice na Miklošičevi cesti. Sekcija si
šteje v čast, da je pridobila za to preda-
vanje g. prof. dr. ing. A. Kržala, t. č. deka-
na tehniške fakultete v Ljubljani, ki bo ob
številnih skiptičnih slikah predaval o raz-
voju gradbe mostov. Videli bomo mosto-
ve od najprimitivnejših pa do najmoder-
nejših drznih konstrukcij. G. predavatelj
bo tolmačil vpliv gospodarskih prilik na
tehniške zahteve glede prometa, kako je
uplival razvoj cest in železnic na konstruk-
cije mostov, kakšno vlogo igra sedaj že-
lezo itd. Sekcijski odbor vabi na to nad-
ve zanimivo predavanje vsakogar, ki se
zanimaja. Vstopnina običajna.

— Iz Živilski trg je bil kljub slabemu
vremenu zelo dobro založen, zlasti še če
upoštevamo zimsko sezono. Za zimski čas je
na trgu še vedno izredno mnogo jabolk
in zelenjave. Sicer je pri nas trg vedno
precej dobro založen z zelenjavo, kar je
predvsem zasluga Trnovčank, ki so dobre
ter umne zelenjadarice. Zelenjava se zato
ne more podražiti, ker je je mnogo. Moto-
vilec in radiš so ponujale po 1,50 Din ve-
lika merica. Merice so tem večje, čim več
je blaga, namreč tem bolj zvrhane. Tudi
endivija je še vedno po dinarju glava, ven-
dar je relativno dražja, ker je salata de-
dalje bolj slaba. Zeljnate glave lahko še
vedno dobiš po dinarju do 2 Din glava.
Posebno lepih jabolk danes ni bilo več na

DR. VL. DOLENC

trgu, ponujali so jih po 2,50 do 4 Din kg.
Kupcev je bilo zelo malo. Precej pa go-
spodinje kupujejo meso, čeprav ni več ta-
ko poceni kot je bilo prejšnje mesece. Pr-
vovrstno prašičje je zdaj že skoraj po-
vod po 16 Din kg, dočim je bilo nedavno
še po 14 Din. Prekajena svinjetina je po
16 do 20 Din. Cene so se torej temu mesu
dvignile skoraj na isto višino, na kateri so
bile pred splošnim lanskim znižanjem. Go-
voje meso se pa menda zdaj še ne bo po-
dražilo, ker je živina še vedno poceni. Res
prvovrstna govedina je še vedno po 12 Din
kg in vedno enaka količina je še cenene
govodine, ki jo ponujajo po 5 do 7 Din in po
6 do 8 Din. Teletina je tudi v primeri s
prašičjim mesom še nekoliko poceni, ker
lahko dobiš tu in tam tudi prvovrstno po
12 Din kg, v splošnem je pa prvovrstna po
14 Din. Na perutninskem trgu je vedno
toliko jajc, da bodo morale cene prej ali
slej zopet pasti. In jajca kupujejo gospo-
dinje tudi v trgovinah, zato morajo proda-
jalke na trgu čisto znižati cene, da spravi-
jo blago v denar. V splošnem ponujajo
jajca po 1,50 Din komad, par pa po 2,75
Din, vendar jih prodajajo tudi par po 2,50
Din.

— Iz Seznam izgubljenih predmetov,
prijavljenih upravi policije v Ljubljani
v času od dne 15. do 31. decembra 1932:
bankovec za 1000 Din, bankovec za 100
Din, 500 Din v bankovcih po 100 Din, ban-
kovec za 100 Din, rjava usnjata listnica s
3 legitimacijami, črna listnica z 102 Din,
nakažnico Rdečega križa in bolniški list,
dvoje zlatih oči, zlat poročni prstan, sre-
brna zapetna ura z usnjatim jermenom,
damska srebrna zapetna ura, srebrna ci-
garetna doza, črna denarnica z 240 Din go-
tovine, rjava usnjata denarnica s 30 Din
in nakažnico za uradniški me-

no, črna usnjata listnica z okoli 480 Din
gotovine, samet diplom. in slike, 3 zastav-
ljive listi, črna ovčena ročna torbica s 46
kr. i s parom zlatih uhanov, ženska rjava
torbica z vsebino roba in vizitke, ročno
delo iz modrega platna v obliki prtiča,
rjava usnjata aktovka z 200 Din in noko-
rešenje Drž. sveta, rjava usnjata rokavica,
zavoj perila, ženske oblike in knjige.

— Iz Seznam najdenih predmetov, pri-
javljenih upravi policije v Ljubljani od
15. do 31. decembra 1932: nikelnasta mo-
ška ura, zlat prstan, rjava usnjata listnica
z več dokumenti, usnjata svetiljarka žens-
ka torbica z vsebino roba in en molitve-
nik, pomožno komplet avtomobusno kolo,
pomikale klešče, vojaška knjižica, svilen
ženski šal, rjav karirast šal, karirast šal,
črna boa, 4 rjave kožice za plašč, lovski
pes. — V železniških vozovih so bili naj-
deni ti predmeti: palica, 6 dežnikov, 3
pare galos, 5 klobukov, 3 čepice, 1 par de-
lavskih čevljev, 2 suknjica, 12 parov no-
gavic, dvokolo, 4 aktovke, 3 ročne torbice,
os, damski plašč, zavoj ženskih robcev,
zavoj perila, blago za obleko, zavoj otroč-
jih igrač, zavoj ovrtnikov, par ženskih
čevljev, (škornjev), obleka, damska boa,
star plet, površnik in jostvine, žepna sve-
tička, zavoj orehov, 2 železna vijaka, lo-
nec, knjiga italijanska, — gramatika jam-
ske karte.

— Iz »Sola in Dom« v Ljubljani opozar-
ja znovč, da je otvorila za svoje člane
brezplačno vagojno posvetovalnico, kjer
dobe svete o vseh vprašanih vzgojstva
in solstva. Posvetovalnica je odprta v
Pražakovi ul. 8. I. nadst. ob ponedel-
jkih in četrtek od pol 11. do 12. ure. Dru-
štvo »Sola in Dom« je imelo doslej sestan-
ke v Brezicah, Krškem, Trbovljah, Ptujju,
Sp. Šški, Mostah in na Prulah. Izvolili
so se pripravljali odbori, da se osnujejo

OTVORITEV BAR-BUFFETA

podobna društva, oziroma da se nabirajo
člani za ljubljansko društvo. V mnogih
drugih krajih se pripravljajo sestanki.
Posvetovalnica za osnovne, meščanske in
učiteljske šole se otvori s 16. t. m. v
Franciščanski ul. 6 prvo nadstropje de-
no. Odprta je ob ponedeljkih od 8.—10. ure.
V obeh posvetovalnicah se sprejemajo
novi člani.

— Iz »Douaumont« — največji vojni film
— še danes ob 14.15 uri in jutri ob 11. dop.
v Elitnem kinu Matic. Redki so filmi, ki
bi mogli tako razgibati naše mesto in
vzbuditi zanimanje najširših krogov.
»Douaumont« je včeraj zopet dočela na-
polni obširno dvorano Elitnega kina Ma-
tice. Vojna z vsemi svojimi grozotami je
spravila na nose staro in mlado, štari so
se spominjali težkih napol preteklih dni,
one strašne dobe, katere posledice čuti-
mo še danes. Mladi pa so prihiteli iz rado-
vednosti, da vidijo, kako je to bilo...
Film je res izvrsten in poda vse, kar pač
more pokazati vojni grozot in frontnih
dogodkov. Zaradi izrednega zanimanja s
strani najširših krogov občinstva se bo
film ponovil še danes ob 14.15 in zadnji-
krat jutri ob 11. dopoldne. Naj si ga vsak-
do ogleda!

Umrl so v Ljubljani od 30. XII. do 5. I.
Vihar Stefan, 92 let, upokojenec, Vidov-
danska c. 9; Praumseis Milena roj. Brandt-
stätter, 53 let, žena trg. zastopnika, Slo-
škova ulica 5; Saksida Marija roj. Lisijak,
68 let, žena poštnega uradnika v p., Ko-
lodvorska ul. 28; Valenčič Franc, 90 let,
upokojeni železničar, Vidovdanska c. 2;
Jug Marija, 66 let, vdova železničarja, Vi-
dovdanska c. 9; Katern Matija, 55 let,
ključ. delavec Strojnih tovarn, Vožarski
pot 3; Supan Franciška, 47 let, služkinja,
Vidovdanska c. 9; Černe Marija roj. Ere-
celj, 80 let, vdova uradnika OUZD, Celov-
ška c. 74; Palovec Lovro, upokojenec, 85
let, Vidovdanska c. 9; Pirkovič Helena, 67
let, zasebnica, Bleiweisova c. 15; Podob-
nik Henrik, 32 let, ml. pomočnik brez po-
sla, bivališče neznan; Wechtitsch Eliza-

PALAČA DUNAV ALEKSANDROVA C.

beta roj. Jallen, vdova Wolf, 84 let, poštna
adjunktinja, Zrinjskega ul. 3; Bič Antoni-
ja roj. Klanšek, 74 let, zasebnica, Verov-
škova ul. 79. — V ljubljanski bolnici so
umrli: Zavrl Ludovik, 35 let, rudar, Loke
165 pri Trbovljah; Bosler Marija, 10 let,
hči postrežnice, Cesta dveh cesarjev 107;
Bricelj Dragica, 1 in pol leta, hči zidarja,
Dobrunje 59; Hafner Viljem, 23 let, trg.
pomočnik, Kranj 15; Peterneji Franciška,
48 let, žena žagarja, Sorica, srez Kranj;
Vidič Gustav, 32 let, posestnik, Lukovica
16; Zupan Janez, 73 let, smartno 14; Po-
lajnar Ana, 27 let, trg. poštnica, Tržič.
Glavni trg 24; Čene Kristina, 12 let, hči
čevljarja, Dobrunje 35; Cesta Amalija roj.
Košir, 67 let, vdova rač. ravnateljica Anto-
na, Gradčiče 14; Butara Janez, 1 mesec,
sin delavke, Štepanja vas 75; Franz Karol,
upok. kancist drž. žel., 67 let, Trnovski
pristan 4.

— Iz Zadnja predstava veseloigre »Mati-
ček se ženil bo jutri v nedeljo v Šentjakob-
škem gledališču. Ta veseloigra, ki zveni v
Linhariovi predelavi, popolnoma naše, je do-
živela že štiri razprodane hiše. Ljubke, ve-
sele situacije in imenitni dialog so dika te
velezanimivega dela. Peetre slike se vr-
ste druga za drugo in dosežejo višek v za-
ključni sceni. Pridite, da boste videli kako
so naši dedje igrali. Vstopnice se dobe
dnevno od 10. do 12. in od 15. do 17. ure
v veliki dvorani Mestnega doma. Sodeluje
celokupen šentjakobski ansambl, režira
Karus, inecenar J. Kartin. Krašno starin-
sko pohištvo je posodil iz prijaznosti inec-
nator g. Kartin.

— Iz Sokolske društvo Štepanja vas vabi
članstvo na redno letno skupščino, ki se bo
vršila v nedeljo 15. t. m. v društveni telo-
valnici. Začetek ob 14. uri. Enako se vabi
članstvo na sestanek zaradi sestave kandi-
datne liste za bodočo upravo, ki bo v sredo
11. t. m. pri bratu Tonetu Novaku v Štepa-
nji vasi. Začetek ob 20. uri. Zdravo! Upra-
va.

— Za srednješolce, ki ne smejo radi sla-
bega semestralnega uspeha posecati razre-
da, se otvorijo 10 t. m. pripravljali tečaji.
Letotam se nudi pomoč dijakom, ki so sla-
bi v posameznih predmetih in dijakom, ki
se pripravljajo na nižji ali višji tečajni iz-
pit. Vse predmete poučuje strokovnjaki.
Informacije dajejo in iz prijaznosti spre-
jemajo prijave: Zvezna knjigarna v Se-
lenburgovi ulici 7, antikvarijat Jamnik na
Sternem trgu št. 10 in na Borštnikovem tr-
gu št. 2; poslednje dnevno od 10. do 12.
ure.

— Iz Zahvala. Vodstvo detjega doma kra-
ljice Marije se najtolejšje zahvaljuje vsem,
ki so darovali za božičnico revnih otrok.

— Iz Opozorilo. Stranke, ki imajo na-
kaznice za podporo v oblačilih, obvešča-
mo, da razdeluje iste g. Jagodic v skladi-
šču Rdečega križa, ki je v poslojpu stare
smodnišnice na ljubljanskem polju.

— Iz Predavanje SPD o Visokih Turah.
Opozarjamo na predavanje prof. Janka
Mlakarja, ki se bo vršilo v torek 10. t. m.
ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice.

Govoril bo znani in priljubljeni predavatelj
gospod prof. Janko Mlakar, čigar sloves
kot turist, humorist in predavatelj, jamči
za prijeten in zanimiv večer. Predavanje
bo pojasnevala cela vrsta zelo zanimivih
diapozitivov. Planinci, pridite vsi! SPD

— Iz Časni primeri. Vseled pomanjkanja
gotovine se je tyrdka A. & E. Skaberne,
Ljubljana, odločila sprejemati v plačilo tudi
hranilne knjižice. Glej današnji oglas!

— Iz Zaključni večer plesnih vaj Soko-
la I. — Tabor bo v soboto, 7. januarja ob
20. uri zvečer v Sokolskem domu. K pose-
tu so iskreno vabljeni vsi čem. obiskoval-
ci in obiskovalke plesne šole. Dobrodošli
so pa tudi vsi prijatelji Sokolstva, kate-
rim bo pri pogrnjenih mizah preskrbljeno

K O Š A K (Glej inserat) Prešernova ulica

za najprijetnejše razvedrilo. V veliki dvo-
rani, ki bo vsa na razpolago za ples, pa
bodo našli plesalci in plesalke dovolj pro-
stora, da se poljubno zavrtje ob zvokih
priznanega Hawai - jazza. Policijska ura
podaljšana. 2-n

— Iz Sokol Vič ponovi v nedeljo 8. t. m.
komedijo »Ugrajbene Sabinke«. Posebnih
vabil se ne razpošilje!

— Iz Popravki volilnih imenikov. Od 1.
do 31. t. m. bo županstvo v smislu do-
ločila § 5. in 6. zakona o volilnih imeni-
kih izvršilo uradoma popravke volilnih
imenikov za vse osebe, ki imajo volilno
pravico, a niso vpisane v volilni imenik.
Ravno tako bodo brisani oni, ki so izgu-
bili to pravico.

— Iz Razobesite zastave! Mestna občina
Ljubljanska bo v ponedeljek, 9. t. m. na
rojstvo, dan Nj. Vel. kraljice Marije raz-
obesila na vseh svojih poslopih državne
zastave. Vabim vse hšne posestnike in
ostale meščane, da razobesijo državne za-
stave. Zupan in mestni načelnik: dr. Din-
ko Puc, I. r.

Zvečer vsi na IX. OBRTNIŠKI PLES V VELIKO DVORANO »KAZINE« PRIČETEK OB 20. URI

Iz Trebnjega

Osebnost. Zandarmerijski podnared-
nik tukajšnje postaje Martin Klanjšek je
v istem svojstvu premeščen na zandar-
merijsko postajo v Ambrus, Simpatičnemu
in vestnemu orožniku želimo na novem
služenem mestu obilo uspehov.

— Dež. Ze več dni neprestano dežuje.
Vreme je skrajno neugodno, po cestah
močvirje blata. Tu in tam naletavajo kos-
minke snega, ki se pa zaradi južnega vre-
mena takoj stopi. Dnevi so povsem jesen-
ski, pust in dolgočasni.

— Tuji v decembru. V decembru je
Trebnje posetilo 21 tujcev. Tujski promet
v decembru je nazadnje, kar je v zimskih
mesečih povsem razumljivo. Vsi tujei so
se mudili v Trebnjem poslovno.

Iz Celja

— Podpiranje brezposelnih in revežev.
Pomožna akcija za brezposelne in reveže
v celjski mestni in okoliški občini je iz-
dala doslej nakaznice za špečenjo v vred-
nosti 43.790,95 Din. Nadaljno delo pomožne
akcije ogroža dejstvo, da brezposelnost
od dne do dne narašča, prispevki za pomož-
no akcijo pa nazadujejo. Zato bi bila nu-
jno potrebna kaka stalna podpora. Okoli-
ška občina je vstavila v svoj proračun za
brezposelne le 30.000 Din, mestna občina
pa celo samo 7000 Din. Pomožna akcija bo
izdala bloke z listki za 1 Din, 50 in 25 par,
ki jih bo občinstvo lahko kupovalo in de-
lilo celjskim beračem. Berači bodo lahko te
listke vnovčili, omogočena pa bo točna
kontrola. Tovarjina v Jurklostru je veliko
dušno poklonila pomožni akciji, vagon bu-
kovih drv. Vsi dosedanja darovalci bodo
naprošeni, da prispevajo še peti obrok za
pomožno akcijo.

— Na občnem zboru krajevnega odbo-
ra Udruženja vojnih invalidov v Celju, ki
se je vršil na praznik 6. t. m. dopoldne ob
lepi udeležbi in slogi v mali dvorani Na-
rodnega doma, so bili izvoljeni v upravni
odbor gg.: predsednik major v p. Orel, ka-
petan v p. Kováč, Fröhlich, Oset in Zida-
rič, namestnika Dojer in Zlender, v nad-
zorni odbor pa gg. Šostarec, Likar in VL

dečič, namestnika Ribič in Hudokim. De-
legata za oblastno skupščino sta gg. Kováč
in Fröhlich.

— Nočno lekarniško službo ima do
všetega petka 13. t. m. lekarna »Pri kri-
žcu na Kraja Petra cesti«.

Danes neprekinjeno zadnjikrat!
Film o ljubezni in sreči dveh
mladih sre!
Spevoigra ljubezni, zabave, lepih
slagerjev in nepopisno divnih na-
ravni posnetkov iz Švice in rivi-
jere

V DVOJE JE LEPŠE

MAGDA SCHNEIDER
KARL LUDWIG
DIEHL
ERNST VEREBES
RICHARD
ROMANOVSKI

ki skrbni za smeh, komične zaplet-
ljaje in veselo razvedrilo.

Kot dopolnilo najnovejši Fox-ov
zvočni tednik

Predstav. ob 4., ¼ 8. in 9.¼ uri

Jutri premiera

vesele in zabavne operete krasnih
slagerjev in petja

Žena in diplomat

MARTHA EGGERTH — MAKS
HANSEN — LEO SLEZAK —
PAUL MORGAN

Predstave ob 3., 5., ¼ 8 in ¼ 10
zvečer

Elitni kino Matica
Telefon 2124 Telefon 2124

Iz Kamnika

— »Revna kot cerkvena miš«, sijajna
komedija z baletom, ki je pri dveh vpri-
zoritvah na čitališkem odru doživela ne-
pričakovano velik uspeh, se zopet ponovi
v nedeljo, 8. t. m. ob pol 16. uri popoldne.
— Primorski emigranti kamniškega sre-
za, združeni v društvu »Tabore« imajo v
nedeljo ob pol 10. uri dopoldne sestanek
pri Uršiču (na Koroškem) v Samostanski
ulici.

Beli zobje: Chlorodont

Z Jesenic

— Življenje in umiranje. V minulem
letu je bilo v naši župniji 108 rojenih, umr-
lo je 73 oseb, oklicanih je bilo 47, poro-
čenih pa 26 parov. Iz teh števil je raz-
vidno, da so primeri rojstev in smrti bolj
redki kot predlanskim, ko je bilo rojenih
129 otrok, umrlo je 87 oseb, oklicanih 67,
poročenih 37 parov. Da je število porok v
enem letu tako močno nazadovalo, je vzrok
pač ta, da je v našem kraju še mnogo
brezposelnih in da je zaslužek onih, ki so
zaposleni, slab, da ne zadošča, da bi se
mogli mladi ljudje ustanoviti lastna ognji-
šča.

Križi in težave naših čitateljev

Sijajno bilanco bi lahko napravili o udejstvovanju čitateljev v njihovi rubriki

Ljubljana, 7. januarja. Upamo, da se čitateljem ne zdi naj- večji križ čitanje listov, čeprav morajo imeti železne žavce, da lahko prebavijo vedno vsa časopisna duševna hrana. Neznani križ je pa nedvomno pisati za rubriko »Besedo imajo naši čitatelji«. Beseda naših čitateljev je sicer tehtna, toda baš zaradi tega čutijo čitatelji tem bolj težo svojega javnega udejstvovanja; neprestano jih kličemo dolžnost, da povedo vsem v brki in naključ, kar je baš naj- aktualnejše in o čemer se ni upal niti napisati niti pike. Rubrika naših čitate- ljev je zaradi tega vedno izpolnjena s samimi aktualnimi in zanimivimi gradivom in najpopolnejše ogledalo je vseh ljudskih križev in težav, stremeljenj in zahtev, raz- zen tega pa najdeš v nji vedno tudi naj- bolj nepristransko kritiko, čeprav prihaja iz vrst občinstva, kritiko vseh javnih za- dev in zadevščin.

Sijajno bilanco bi lahko napravili o udejstvovanju čitateljev v njihovi rubriki, saj so pa bili čitatelji tudi tako agili, da so pisali o vsem, kar se je lahko spravilo pod pero. Pisali so pa, bogme, s takšnim finim čutom in še s finejšo občutljivostjo in naravnost s pravim psihološkim darom, najsi je šlo za Ljubljaničin smrad ali za bežigraske blato, da so v marsičem pre- kosili celo preseljen novinarski stan. Če- še pač niti nov narji ne znajo privleči ta- ko fino kakšnega problema za lase, kaj- še, da bi ga tako odločno oglašili. In čita- telji pišejo o vsakem vprašanju tako strokovnjakom, čeprav niso strokovnjaki, da češče tudi pomilovalno smehljaje strokovnjakov ne more odtehati fno na- brušenih peres čitateljev. Sicer so pa med sotrudniki rubrike čitateljev tudi pravi strokovnjaki. Ne pišejo za njo le »nega- ti« po politiku, ne le meščani, iz podpisov lahko sprevideva, da so tudi profesorji, re- žiserji, trgovci, kapacitete na glasbenem področju, obrtniki, tehniki, soferji, socio- logi, krmarji, kmetje, hišni posestniki, najemniki itd. — sotrudniki rubrike čita- teljev. In kdove, kakšne veličine se še skriva- jo za podpis: »Eden v imenu vseh«, »Ljubljancem«, »Meščanom«, »Lajkam« itd. Zadevščine, ki jih obdelujejo čitatelji v svoji rubriki, bodo najbrž zanimale še bo- doča pokolenja, ali vsaj način te obdelave. Saj bodo lahko iz rubrike čitateljev naj- boljše proučila mentaliteto našega mešča- na, malega človeka in sploh vseh tistih ljudi.

Ki ne pridejo nikjer do besede. Že zdaj ob koncu leta, je zanimivo pregle- dati, s čem so se bavili čitatelji v tem letu. Pisali čitatelji — ali pismeni — so v posebnih formi, ko se spoprimejo v kakšni nedolžni polemiki. To se vam bliskajo uma svitli meči! Po kronološkem redu moramo najprej omeniti polemiko o dijaških stoji- ščih. Šlo je za to, ali so stojišča prostor, ki ga gledalci ne smejo poljubno zavzema- ti — kdor ga prvi zavzame, ima prednost — ali ne, kdo dela neokusne opazke na di- jaškem stojišču in kdo trga tapete. Kot primer omenjamo to polemiko, ki je tako nedolžna navidez, a so čitatelji o nji pi- sali menda dva meseca. No, čitatelji se za- nimajo za vse pojave, ker se pa navadno dele v dva tabora, so polemike neizogibne. Seveda se čitatelji zanimajo tudi za resne, takorekoč kar tragične zadeve. Zato so januarja pisali tudi

o križih in težavah stanovanjskih podnajemnikov in najemnikov malih trgovskih lokalov. Na svojem shodu so baje najemniki pozabili na nje. Iz takšnih člankov zveš marsikaj, o čemer se javno ne govori in ne piše. Člo- vek bi češče mislil, da je na svetu raj, če bi ne čitali rubrike čitateljev. In ali ni res- na zadeva, če čitatelji razpravljajo o no- vem gledališkem komadu, se pravi o pre- beljenem ter obnovljenem? Prišlo je do polemike med še neprisrčnim kritikom, ki si je »zaposodil« predelano staro opero, in med modernim režiserjem. Širši krog čita- teljev se ni pridružil tej bitki, le znana, nepoboljšljiva Magdalena je pripomnila du- hovito: Ej dum!

K besedi skladatelja, ki je moral bra- niti svoje delo v rubriki čitateljev, ni bilo pripomb. Svoje so morali povedati tudi so- ferji, ko se je govorilo o železnihških nesre- čah, brivci so se morali potegniti za ne- okrnjen nedeljski počitek in neki hišni po- sestnik je nastopil junaško

proti znižanju najemnin. To so vendar vse prevažna vprašanja, ki bi ne bila dovolj objektivno, odnosno od vseh strani osvetljena, če bi čitatelji ne imeli svoje rubrike. In ali vam naj še na- števamo nepregledno vrsto problemčkov, ki so sicer lokalnega pomena, a za napre- dek mesta prevažni? Na Sv. Petra cesti je n. pr. vogal, ki strahovito ovira promet, zakrivil je že nešteto nesreč; Kongresni in Mestni trg bi bilo treba zvezati s mostom — ta most bi bil najpotrebnejši —; me- ščane nadlegujejo razni direktorji — tr- govski potniki — pogorelici, svetovni po- tniki in berati vseh kategorij: Na pomoč!

Toda moramo še povedati, kaj so pi- sali čitatelji druge mesece, ne le v janu- arju. Hišni posestnik je bil trdi prej, da uradnik se ne čuti krize. Razumljivo je, da se je oglasil na to uradnik ter se pi- smeno zahvalil posestniku za poklon. Na- jemnikom tudi ne moremo šteti v zlo, če so hoteli zvedeti, kje oddajajo hišni po- sestniki

enosobna stanovanja po 200 do 400 Din. Zakaj bi jim zamerili, saj tudi niso zvedeli! In mislite, da takšna papirnata borba za življenjske interese meščanskih možk ni takorekoč človekoljubna? Nekdo je baje napovedal mačkam boj na življenje in smrt, ker se meste s ptički. Plamenita

srca za mačke so se pa našla tudi med čita- telji. Hvala naša našim čitateljem je pa bi- la posebno zadeva glede zavarovanj za po- smrtine. Saj veste, da lansko zimo nismo o ničemer govorili in šušljali več kot o ti- stih premenitih zavarovalnicah, ki so se tako hitro sprijaznili s copetami. Toda čita- telji so pisali le, kakšne idealne zavaro- valnice so si zamislili.

A še resnejše zadeve so postale aktu- alne pozimi. Trgovski nameščenci so udri- hali po delodajalcih, fotografi po fotoma- terjih in nasprotno, anonimni glasbeni kri- tiki po modernem skladatelju, radionaroč- niki po radu, meščani po tramvaju itd. — bila je naravnost strašna bitka. Poleg te- ga so se pa pritoževali sezonski brezpo- selni delavci, da ne prejemaajo podpor, upo- kojenci so tožili, da bo treba predlagati nove prijave za prejemanje pokojninskih doliad, čevljarji so pa obupavali nad Ba- tino ekspanzivnostjo. Tudi turisti so imeli marsikaj na srcu in so se sidičevali na to, da

naše planinske kočje niso švicarski hoteli. Jezikolovci so prišli tudi do sapa in so začeli širokopotezno razpravljati o rabi krajevnih imen. Dolenci so pa bili celo ta- ko predzmi, da so naslovili apel na direk- cijo državnih železnic, češ, da bi se zopet radi vozili. Velikanska predzmi je bila, seveda, in samo v tej rubriki mogoca. da je nekdo zahteval za delavce delo, češ, de- lo jim daje in ne miloščne. Tudi o pomoči in akciji je nekdo spregovoril ter si drznil odsvetovati podpiranje brezposelnih s sa- mo koruzo. Napisal je celo, da brezposel- ni dobe poleg vagona koruze še vagon kljunov, kajti koruza ti gre najbolj v slast, če jo zobiješ. Kot vidimo, so čitatelji sle- dili povsem duhu časa.

Bavili so se pa z aktualnimi vprašanji tudi druge mesece. Gostilničarji so se iz- rekli za trošarino na vino in žganje, a pro- ti trošarinski taksi. Meščan se je zavzel za naše oskubljene dreve, nekdo je to- žil nad križi in težavami, ki jih prenašajo grajski stanovalci. Nekdo je proslavljal koklo, ki je znesla paradiske pirhe Ljub- ljani o veliki noči. Nič kaj spozitivno ni govoril o obetajočem se napredku, toda govoril je pač v rubriki čitateljev. Moto- ciklist si je drznil prpomniti k davščini na motorna kolesa, da je prevlasko, dela- vec je pa bil še predzmi, ker je trdil, da v dandanašnji moderni dobi

Ljudje se stannjejo v nezdravih stano- vanjih.

O beračenju so zapisali čitatelji tudi mar- sikaj; nekdo je pa pisal, da se z miloščino ponižuje ljudi, da bi morali brezposelni prejemati zakonito brezposelno podporo, če- že nimajo dela. Zanemarjali niso jezikov- nih vprašanj. O higijenskih prilikah in ne- prilikah čitatelji morajo vedno govoriti bo- češ nočeš. Na gospodarska vprašanja seve- da nikdar ne pozabljajo, zato so pisali spomladi zoper inflacijo in predlagali so, kaj bi bilo treba ukreniti, da bi spravili zopet denar v promet.

S tem površnim pregledom mogoče- ga udejstvovanja naših čitateljev pa vam seveda ne moremo podati popolne slike, kaj vse jih je zanimalo, ne moremo niti naštetih vseh vprašanj, ki so jih razmotri- vali. Tako je n. pr. nastala že samo o Ljubljaniči posebna literatura, ki se deli

na več obširnih poglavij, n. pr.: registracija Ljubljaniče sama na sebi, prekritje Ljub- ljaniče, Ljubljanični mostovi, Ljubljaničin smrad in motorizacija Ljubljaniče. Polet- ne mesece so bili Ljubljanični problemi najvažnejši. Zdi se pa, da so odbojujoči ce- lo šeleli, da nastane o Ljubljaniči cela lita- ratura, ker so vsi apeli čitateljev tako ma- lo zalegli.

Ena najdaljših polemik v rubriki čita- teljev je bila letos

o preimenovanju Dunajske ceste v Turšovo. Razumljivo je, da so polemiko načeli šele, ko je bilo preimenovanje že sidsleno. Čitateljev pač ni nihče vprašal, kaj mislijo o preimenovanju in so prišli do sapa šele, ko je bilo slovesno objavljen sidslep občinskega sveta. To je pač žalost- na slava čitateljev, ki jo pa vendar rad z njimi deli marsikdo, čeprav se jim pomi- lovalno posmehuje. Tudi o Čevljarskem mostu so čitatelji lahko govorili do mile volje, ko je bil že zgrajen. Nekaj podob- nega je bilo s polemiko med zobozdravni- ki in zobotehniki, ki so si toliko pojasnje- vali tozadevne zakonske določbe — ko je bilo že prepozno, seveda — da so zbežali še pacijente.

Posebej bi morali govoriti tudi o raz- nih egiptovskih nadlogah, ki so jim pose- čali čitatelji vse leto toliko pozornosti. Med te nadloge moramo predvsem prište- vati nočni nemir, nepopolno blato, berače itd. Gradiva ne bo nikdar zmanjkalo čita- teljem, saj bo vedno kaj žalilo njihovo tankočutnost, vedno bo še preveč stvari, ob katere bo zadela njihova kritičnost in nikdar ne bo Ljubljana dovolj modernizi- rana, da bi čitatelji ne želeli še izpopol- nitev in napredka.

Toda samo Ljubljaničami so takšni, ti- pični aktivni čitatelji, čeprav dopisujejo nekateri tudi iz drugih krajev. Zato raz- pravljajo največ le o Ljubljani. Kaj so pi- sali zadnje mesece, nam je še skoraj vsem v spomnu. Dolžno pozornost so posvetili radiu in tromostju. Ljubljaniča ni bila več tako aktualna. Upokojenci so se tudi neko- liko oglasili, da ni mogel nihče dvomiti, ali so še živi ali ne. O brezposelnosti so zavzeli čitatelji tudi češče svoje stališče, kot pač niso bili nikdar indiferentni za no- beno vprašanje. Skoda le, da se samo čita- telji zanimajo najbolj intenzivno za takš- na vprašanja. Le glede pobujsanja, ki je bilo v zvezi z »Veselim vinogradom« čita- telji niso bili tako osamljeni. Tudi v tem pogledu so čitatelji zabrusili vsem, kar so jim morali po svoji brezkompromisni zna- čajnosti.

Kaj bi še posebej poudarjali, da so čita- telji značajni! Saj je to povsem jasno, ker imajo vendar svojo rubro — baš za- radi svoje značajnosti! Kako bi pa naj čita- telji odkrivali druge svoje križe in te- žave, ko se ne morejo posluževati politič- nih metod zaradi »skrene močastosti«! Svo- bodna tribuna v listih bo pač še potrebna, dokler se uboge novinarske pare ne bodo smele posluževati svobodnih rubrik. Čita- teljem torej tudi novinarji mnogo dolgu- jejo.

Zdaj pa še vsem, ki so že in še bodo posegli v rubriki »Besedo imajo naši čita- telji« v javno debato, prav srečno in plo- dosno novo leto!

Kako smo se rodili, ženili in umirali

Še nekaj podatkov o rojstvih, porokah in umiranju v Ljubljani v letu 1932.

Ljubljana, 7. januarja. V letošnji številki smo ob- javili podatke o rojstvih porokah in umiranju v največjih ljublan- skih župnijah danes pa to poro- čilo nadaljujemo in zaključujemo

Župnija v Šiški

Šišenski gospod župnik menda nima časa razpravljati z novinarji, da bi jim povedal kaj o prebivalstvu svoje župnije. Ni pač vsakdo za to, da bi se brigal za borbe svojih župljanov s socijalno krizo ali pa zdrav- stvenim prihranki svoje župnije, saj med njegovimi podatki za drugi list čitamo na prvem mestu o veliki udeležbi pri službi božji, o novi cerkvi, predvsem pa seveda o prcvitu in jubilejih njegovih organizacij ter o novih zvoznih, ki jih plačujejo v glavem naši čitatelji in somišljeniki.

Rojenih je bilo v Šiški 56 otrok, ki je bilo med njimi 37 dečkov. Poroknih je bilo 59 parov, od teh je bilo 5 tujih, 7 do- mačih parov se je pa poročilo drugje. Naj- starejša nevesta je imela 62 let, njen ženin pa je bil star 68 let in je tudi najstarejši ženin v Šiški. Najmlajša nevesta se ni do- segla 16 let, njen soprog pa dobrih 20 let. Umrlj jih je v tej župniji 45, vendar je bilo pa več moških mrljcev kakor ženskih, saj je umrlo 26 moških Dve ženske sta dosegle po 87 let, tretja pa 86 let kar je spet do- kaz, da doseže visoko starost več žensk ka- kor moških. Umirali so predvsem zaradi starosti, semintja pa tudi na jetik in raku, vendar bi pa lahko gospod župnik o teh boleznih izpregovoril nekoliko več. Njega- va župnija ima namreč tako prebivalstvo, da bi njegovi podatki morali pokazati, kako vpliva industrijalizacija na kmetar- okolico, vendar pa to prebvanje kmetkega prebivalstva v delavstvo za dušnega pa- stirja gotovo ni važen faktor.

Župnija na Viču

Če hočemo imeti celoten pregled Ljub- ljane, si moramo ogledati tudi župnijo V.č. ki po svojem prebivalstvu je prav za prav epada k Ljubljani. Viški p Teodor Tavčar je izrazit delavec na socijalnem polju in zato mi je predvsem podčrtaval socialne potrebe svoje župnije. Z največjim vesel- jem je konstatiral, da je njegova župnija izredno zdrava v telesnem in duševnem po- gledu, čeprav jo tvori predvsem proletari- jat. V resnici je to delavstvo trepko in zdravo, saj lahko Rožno dolino in večino župnije imenujemo izrazito kolonijo delav- cev in upokojencev, ki so si s svojimi težko pritriganimi prihranki zgradili lastne domo- ve, da je ta del mesta prava kolonija prid- nih in zadovoljnih delavcev ter malih ren- tikov.

Rojenih je bilo v župniji 130 otrok, in sicer 69 doma, 61 pa v bolnici, torej dosti manj v bolnici kot v mestnih župnijah, kar je znamenje primeroma ugodnega socialne- ga stanja prebivalstva in zdravja mater. Res je, da ta odstotek od leta do leta na- preduje, vendar je pa to pripisati splošni gospodarski krizi, ki je pa v mestnih okra- jih še bolj očitna, kot v tej skoraj izključno delavski četrti mesta. Menda je v mestu vzrok tudi komunisti, da celo najpremož- nejši ljudje pošiljajo svoje žene v bolnice in sanatorije. Med doma rojenimi je bilo na Viču 34 dečkov in 35 deklic, v bolnici pa 34 dečkov in 27 deklic, kar je popolnoma nor- malno, zlasti je pa razveseljuje, da so bili vsi otroci živi in jih je le prav malo umrlo. Otroci niso umirali, ker ni bilo nalezljivih bolezni, so pa tudi krepli in zdravi, ker so mnogo na zraku, saj ima vsaka hiša svoj vrt, kjer stanovalci pridelajo mnogo zdra- ve rastline hrane.

Za preskrbo otrok skrbijo predvsem za- višče Vincencijeve konference pod vod- stvom župnika, ki daje stanovanje za vsa

Zvočni kino IDEAL

Senzacija, kakršne še ni videla Ljubljana! Film, v katerem sodeluje na tisoče Indijancev!

Samo še danes prvi del
Jutri drugi del in konec

Indijanci pridejo!

V glavni vlogi kralj kovbojev, sloviti

Tim Mc Coy

Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri, jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer.

Vstopnice si nabavite v predpro- daji od 11.—1/2 13. ure

preskrbo 42 šolskim otrokom od 6 do 14 let, v dnevnem zavetišču pa dobiava hrano opoldne 32 šolskih otrok. V zmskih me- secih, ki so se sedaj šele pričeli, vzdržuje pomožna akcija za brezposelne v tem za- vetišču 21 otrok, bo jih pa gotovo še več, saj jih je bilo lani do 60. Skupno je sedaj v zavetišču 95 otrok, a število bo gotovo naraslo na 130, še višje pa na žalost ne more, ker ni prostora. Občina daje zasluzka z delom okrog 60 odraslim brezposelnim, a brezposelni samci hodijo z nakaznicami na hrano v Merjani dom v Ljubljano.

Porok je bilo na Viču 50, 4 pari so se poročili drugje, 1 par je bil pa poročen celo doma na svoji domačiji Oklicev je nito 73 in so torej od leta 1931. precej padli, ko sta bila 102 oklica, čemur je pač vzrok kri- za. Najmlajša nevesta je bila rojena spom- ladi leta 1917, in bo torej šele prihodno pomlad dočakala 16 leto. Tudi ženinov je več mladih, starih pa prav malo, saj je bil najstarejši rojen 1879. Na Viču so torej prav pametni ljudje, tam je pa tudi ne- navadno malo koruze, čeprav ljudje zme- raj govore o nemoralnem proletariatu.

Se lepšo s' ko o ti delavski četrti Ljub- ljane pa dobimo pri številu mrtvih. Pri za- njem štetu leta 1930. je župnija imela 7.313 prebivalcev, sedaj imamo pa gotovo že pihih 8.000 Vičanov. In v tej veliki žu- pniji je umrlo lani doma le 44 oseb, v bol- nici pa samo 5 bolnikov kar je pač izjemno za vsa Ljubljano, kjer umirajo ljudje po ogromni večini v bolnici. Več faktorjev to- rej govori, da je ta župnija najbolj zdrava v Ljubljani, najmočnejši dokaz je pa njen naradni prirastek, ki znaša 90 oseb, ki je najugodnejši v vsej Ljubljani. Tudi starost dosega po prav visoko na Viču, saj je nek- la žena dosegla 85 let, prav mnogo je bilo pa starih že 80 let. Samomora v tej delavski župniji ni bilo nobenega, zlofinske smrti tudi nobene, pač je pa pri dveh osebah na- stopila smrt po padcu po stopnicah, ozro- ma s kolesa.

Minulo leto je bilo izredno zdravo, saj 49 mrljcev ne pomeni niti enega odstotka umrljivosti, temveč le nekaj nad pol odstot- ka, kar je pač minimalen procent, dasi Ljubljaničani zabavljajo, da je Vič zaradi vlage nezdrav kraj. Skromno in solidno žv- ljenje je vzrok zdravju, predvsem pa to podpira tudi doma pridelana rastlinska hra- na in delo samo, ki je vir zdravja.

Pravoslavna cerkvena občina

Ta obsega pokrajino vse nekdanje Kranjske v naši državi in šteje brez vojske, a z oficirskimi družinami okrog 1500 duš. V Ljubljani je bilo rojenih 18 otrok, ki je med njimi 12 dečkov. Število je torej po- polnoma enako naši stolni župniji sv. Niko- laja. Pravoslavnih parov ce je poročilo 20, in sicer 16 ljubljanskih, ostali so bili pa iz Kranja, Jesenice, Jarš in Novega mesta. V vsej cerkveni občini je z vojski vred umrlo le 40 pravoslavnih, a v Ljubljani le 14 civil- nih oseb. Brez oficirskih družin je v vsej cerkveni občini okrog 800 pravoslavnih, ki je med njimi 200 Rusov, ostali so pa veči- noma domaćini ali pa priseljeni uradniki. Samo na univerzi imamo deset pravosla- vnih profesorjev, namreč 3 Srbe in 7 Rusov, a tudi v bankah imamo 3 pravoslavne di- rektorje. V ljubljanskih osnovnih šolah je 76 pravoslavnih otrok, na srednjih šolah pa nad 60 pravoslavnih učencev.

Pravoslavna cerkev v Trubarjevem par- ku je dozidana in bo do jeseni gotova, ven- dar so pa pričeli priprekvi za njo prav po- časi kapljati, na kar opozarjamo vsa naša javnost.

Najvažnejši datum za naše pravoslavne je bil 28. december, ko je prevzel upravo novoustanovljene metropolije zagrebški me- tropolit Dositej. On je vrhovni pravoslavni cerkveni poglavar vse Slovenije in pred- vsem kajkavskega dela Hrvatske, tja do Siska in Grubišnega polja.

Evangelikičani

V njihovi cerkvi na Gosposvetski cesti, kjer imajo gostoljubno stredo v dvoranu- di slovenski starokatolički, sta bila lani kr- ščena le dva otroka in poročena tudi le dva para, umrlo je pa 9 evangelikičanov, med njimi tudi na vse dobra in skrbna predse- dnica protestantskega ženske društva ga Her- mine Hamann, stara 79 let. Zelo visoko sta- rost so dosegli tudi ostali, namreč po 89, 84 in 79 let. Z vzorno vestnostjo in požrtvo- valnostjo vodi naše evangelikičane, ki sodej- nimajo svojega župnika, predsednik cerkve- ne občine, poplarni g Brandt.

Starokatolički

Starokatoliška župnija, ki se razteza po vsej dravski banovini, šteje že okrog 300

duš. Župnik je g. Levrc, ki ima cerkve- na opravila v dvoranu evangelske cerkvene občine. Ta župnik je krstil 4 otroke, same Ljubljaničane, a poročil je 33 parov, ki jih je bila polovica iz Ljubljane, pogreba pa n- imel nobenega.

Brezkonfesionalci

Prejšnja leta je fungiral za brezverske- ga župnika na magistratu magistratni rav- natelj ali pa tajnik, sedaj so pa skrb za rojstva, poroke in pokope brezkonfession- cev dali pod obrt Hitro sva se zmanila z obrt- nim referentom g. dr. Jankom Rupnikom, ki mi je povedal, da lani vse leto ni mel prav nobenega krsta, niti poroke, še manj pa smrti, a nekemu brezkonfesionalnemu paru se je rodilo trdno katoliško dete. Ni torej težka služba brezverskega fajmostra, a krsti, poroke in pogrebi tudi ne niso nič. Boljšiševiski »sojuz brezbožnikov« torej pri nas še ni pognal korenin. A G.

Šah

Simultanka kranjskih šahistov

V Kranju imamo lepo število šahistov. Večkrat so že skušali organizirati samosto- jne šahovski klub, česar pa jim ni moglo izvesti; v prvi vrsti je krivo temu dejstvo, da ne morejo dobiti primernege lokala. Ša- histi, večinoma sami mladi fantje, so nave- zani sami nase, potrebovali bi meena, ki bi jih zmotno podprl. V Trzinu na pr. ima šahovski klub svoj lokal, ki je pač prvi po- goji za uspešen razvoj kluba. Tako pa imo- mo v Kranju samo male privatne krožke, ki igrajo večinoma v kavarnah.

Pred par leti so naši šahisti večkrat po- vabili v Kranj g. Cirila Vidmarja iz Ljub- ljane, ki je z uspehom odigral par simult- tank. Največja je bila pozimi l. 1930. na 32 deskah. Nič manjša in nič manj zanimiva pa ni bila včerajšnja simultanka domačega igralca g. cand. iur. Joska Sorlija. Sorli je nedvomno najboljši šahist v Kranju, znan je po vsej Goroskiji, tudi Ljubljana ga do- bro pozna. Igral je že več simultank, da- našnja je bil prvi njegov javni nastop v Kranju. Vršila se je v lovski sobi hotela Stare pošte, ki so jo dobili šahisti brezpla- čno na razpolago.

Simultanka se je vršila od 14. do 20. ure. Igralo se je na 31 deskah. Simultanka je vzbudila mnogo zanimanja, bilo je tudi mn- go gledalcev. Sorli je dobil 23 igr, 7 jih je izgubil, z enim pa je remiziral. Zanimivo je, da so ravno najboljši šahisti izgubili. Najlejša igra simultanke je bil nedvomno remis g. H. Sinerija. Med izgubljenimi igra- rami naj omenimo lepo igro dijakov J. Majdi- ča, Sorlija Marjana in N. Kržnarja (ki je porazil tudi C. Vidmarja l. 1930.) ter Ljub- ljaničana J. Šiške.

Splošno lahko rečemo, da je bila prire- ditev te simultanke zelo posrečena, posebno ker smo prvič videli v svoji sredi nastopiti dobrega domačega igralca. Mnogo zasluze za prireditev ima g. Feliks Globočnik, ki je tudi sam vnet šahist in je večje organizir- al in vodil igro. Naj bi ta skupen nastop kranj- skih šahistov bil vzpodbuda, da bi se kma- lu osnoval šahovski klub.

Simultanka na Jesenicah

Jesenški šahisti so zadnje čase zelo aktivni ter zbirajo okrog sebe vedno več prijateljev prelepe kraljevske igre. V mi- nuti jeseni so priredili dve simultanki, pri katerih sta nastopila šahovska mojstra gg. Milan Vidmar ml. in Vasa Pirc proti 32 šahistom z Jesenic in okolice. V sredo 5. t. m. pa se je vršila v mali dvorani Sok. do- ma tretja simultanka, pri kateri je nasto- pil mladi in nadarjeni šahist g. Preinfalk Anton iz Litije proti 21 šahistom z Jese- nic in Javornika. Starešina Sokola br. Ivan Soga je pozdravil navzoče šahiste, pred- vsem pa g. Preinfalka in jim želel mnogo sreče. Točno ob 20.30 je g. Preinfalk otvo- ril igro ter v 16 potezah porazil gg. Rožiča Valentina ter Reimüllerja Ferdinanda, pr- vi poraz pa mu je zadel g. Smolej Slavko v 23 potezah. Najbolj zanimive pa so bile zadnje partije, osobito g. dr. Obersnela, ki se je dobro držal, pa je zaradi male pogreške izgubil v 45 potezah ter gg. Bru- čana Henrika, Soblatrka Simna in Pesjaka Franceta, ki so se vztrajno držali, pa so nazadnje vsi izgubili v 67 potezah. Rezul- tat simultanke je sledeči: Preinfalk je od 21 iger dobil 16, izgubil pa jih je 5. Do- bili so gg. Smolej Slavko v 23, Hofinger Alfonz v 31, Čeleznik Rudolf v 34, Rav- hekar Tomaž v 35 in Golobc Peter v 40 potezah. Splošno mnenje vseh naših ša- histov in prijateljev šaha je, da ima g. Prein- falk v šahovski igri še lepo bodočnost.

Iz Trbovelj

— V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije se je vršil v dvoranu So- kolskega doma operno - operetni večer, ki ga je priredil KJS. Pri predstavi so so- delovali tudi člani Narodnega gledališča iz Ljubljane ga. Poličeva, tenorist Gostič in g. Janko. Prireditelj je prav lepo uspe- la, dvorana je bila nabito polna, zlasti mnogo je bilo narodnih noš.

— Naše ceste. Stanje naših cest je še dosti zadovoljivo, le nekatera pota, ki vo- dijo od okrajne ceste k naselbinam, so v prav slabem stanju. To velja zlasti za peš- pot od Sokolskega doma mimo Medveška na Terezijevo in pa za ono v Petelinovo in Kurjo vas. Pešpot mimo Medveška in Te- rezije, ki naj bi vezala te vasi, bo treba vsakekar urediti, da bo imel na ta način tudi Sokolski dom direktno zvezo. Vse ka- že, da v kratkem preložen tuja okrajna cesta v Trbovljah mimo gostilne Spanc do stare občine, za kar je bil predložen načrt.

— Občni zbori in zborovanja. V nedeljo ob 9. se bo vršil občni zbor NSZ v rudar- skem domu, ob 14. pa bo zborovanje tr- boveljskih obrtnikov v gostilni Forte na Voda. Zborovanja se udeležijo tudi zastop- niki centrale iz Ljubljane

Čitanje z roke.

Ena zna čitati z roke Domišljav fant jo prosi, naj tudi njemu kaj pove. — Kaj čitate na moji roki? — jo vpraša. — Da ste bili znani z manikirko. zdaj pa ste že 14 dni sperti z nio.

Uspeh petletke ni zadovoljiv

Samo v pridobivanju nafte je bil načrt izpolnjen v celoti, v drugih panogah pa približno do polovice

Na Silvestrovo 1932 bi se morala zmagovito končati največja bitka, ki jo je kdaj bil človek z naravo. Konec decembra je bil konec sovjetske petletke, ki je trajala samo 4 leta in 3 mesece. Petletka je znana več ali manj tudi pri nas kot najgrandačnejši gospodarski načrt, ki naj bi izpremenil prostrano rusko zemljo iz najizrazitejše agrarne

v največjo industrijsko državo.

Toda to titansko delo ni šlo tako gladko od rok, kakor so iniciatorji prvotno mislili. Agitacija za petletko se je pretegnila, nujno je morala nastopiti depresija. Med svetovno vojno so končno začeli opazovati zlasti v Italiji tiste, ki so oznanjali velike italijanske zmage, čeprav jih ni bilo nikjer. Prišli so na to, da je hotela sovražna propaganda z lažnimi vestmi o velikih zmagah demoralizirati italijansko javno mnenje in zbegati vodstvo italijanske armade. Zato so začeli v Italiji zapirati ljudi, ki so oznanjali zmago italijanskega grozja v času, ko se je italijanska armada umikala proti Piavi.

Agitacija za petletko naj bi dosegla svoj višek, ko bi bila zmaga sigurna. Stalinovi ljudje so pa začeli z njo prezigodaj. Izšla je ogromna literatura o petletki, ki nudi zlasti sovražnikom socializma bogat vir nasprotno agitacije. Uspehi prvih dveh let petletke so omamili sovjetsko vodstvo, ono je pa omamilo z neskončnimi obljubami množice. Nesposobna agitacija je eden glavnih vzrokov delnega neuspeha petletke.

Obetalo se je mnogo preveč. Saj je bila svetovna vojna v tem pogledu zelo dobra šola. V Nemčiji so vpregli ves znanstveni aparat v službo vojne agitacije, toda instinkt mas je zelo zdrav primerjal obljube z dejanji in končno se je izcimila iz tega revolucija. Kdor v Rusiji ni preštudiral obsežnega dela o petletki, je lahko iz agitacije sklepal, da mu prinese petletka blagostanje in kulturne dobrine, o kakršnih se buržuaziji niti sanjalo ni. Saj je dejal Stalin: »Ko sede sovjetska unija v avtomobil, naš mušik pa na traktor, potem naj nas pa blagorodni kapitalist kar poskusi dohiteti.«

Nesposobna agitacija je povzročila, da ljudje zdaj ne cenijo pravilno niti tega, kar je petletka storila. Stori se je pa mnogo. Tega ne more nihče tajiti, niti prikriti. Vprašanje je pa, za kakšno ceno. Mnogo se je storilo v težki industriji, malo v lahki industriji, najmanj pa v poljedelstvu, kjer ni pomagalo niti 140.000 traktorjev, razmetanih po vsej širni ruski zemlji. Najhujši udarec je zadel sovjetsko Rusijo na polju prehrane. Težka industrija je izsesala iz ljudstva vse vrednote, kar si jih je bilo prihranilo deloma z državnimi posojili, deloma z veliko inflacijo. Znanstvene domneve, da bodo potrebe velike gradnje nadomestile zunanjo trgovino, se niso uresničile. Preostanek žita ni bilo, nasprotno, politična napetost na vzhodu je silila sovjetsko vladu pustiti doma večje zaloge, čeprav bi bilo žita v izobilju. Kapitalistični svet je nehal kupovati in tako je ostalo

edini vir investicij domače prebivalstvo, ki je pa gospodarsko že itak močno oslabiljeno. Niti loterijska posojila, niti poštna hranilnica ni prinesla, kar se je pričakovalo. Segli so torej po inflaciji, s tem je bila pa agitacija zadeta na najobčutljivejšem kraju. To je drugi glavni vzrok delnega neuspeha petletke. Pomen mnogih martinovih peči, zgrajenih na Uralu, zna morda ceniti sovjetska inteligenca, negativni pomen podražitve življenjskih potrebščin pa čuti vsak ruski mušik.

Grinko, ki je pomagal sestavljati načrt petletke in je napisal o nji tudi zelo obširno delo, pravi: »Petletka hoče zvišati norme konzuma in strukturo prehrane. Kupna moč denarja se bo na koncu petletke povečala za 20%. Finančiranje petletke ne bo vodilo k inflaciji, temveč nasprotno, k pomorni utrditvi valute sovjetske Rusije.« To je približno tako, kakor če prijatelju obljubim, da ga popeljem z avtomobilom na izprehod, končno pa mora hoditi peš. Petletka ni prinesla blagostanja ruskega človeku,

temveč ga je obubožala bolj, nego tako zvani vojni komunizem. Ne smemo pa pozabiti, da zna zavedni revolucionar, posebno pa komunist, stisniti zobe in potrpeti, da zna žrtvovati vse, če treba tudi življenje. Seveda pa mora videti rezultate, sadove svojih žvtev. Blagostanja ni, to je res, toda da se le posreči zgraditi težko industrijo, vse drugo pride samo po sebi, pravijo komunisti. Ali se je pa posrečilo postaviti na noge težko industrijo v prvi petletki? Ne. Zakenkrat je težka industrija samo razmeščena po načrtu.

Temelj težke industrije je pridobivanje premoga, železa in nafte. Samo v pridobivanju nafte se je petletka v polni meri posrečila. Pridobivanje premoga bi se bilo moralo povečati po načrtu od 100.000 ton dnevno v letu 1928 na 250.000 ton dnevno ob koncu petletke, torej v decembru 1932. Uradni sovjetski podatki pa prikaže, da je znašala produkcija premoga 13. decembra 1932 samo 183.000 ton, prejšnji dan pa 178.000 ton. Okrog 180.000 ton se je zibala dnevna produkcija še več mese-

cev. To se pravi, da je bila petletka glede pridobivanja premoga

izpolnjena samo na polovico.

Kako je pa z železom? Leta 1928 so ga pridobili 3.300.000 ton, torej 9000 ton dnevno. Ob koncu lanskega leta bi ga bili morali pridobivati 10 milijonov, torej 27.000 ton dnevno. V resnici je pa znašala produkcija 14. decembra 18.400 ton, prejšnji dan pa 19.000 ton. Tudi tu se je petletka posrečila samo na polovico. Ne smemo pa pozabiti, da je v primeri z letom 1928 produkcija premoga in železa napredovala za celih 100%. Kaj se to pravi, vedo najbolj ljudje, ki imajo opraviti z narodnim gospodarstvom. Še poseben pomen pa ima ta napredek za Rusijo. V carski Rusiji je napredovala industrija mesečno približno za 1%. Ker je bila prva petletka raztegnjena na 51 mesecev, je napredovala sovjetska težka industrija mesečno za 2%. Ne smemo pa pozabiti, da se je v starih časih sorazmerno z napredkom industrije dvigal tudi življenjski nivo prebivalstva in da so padale cene izdelkov lahke industrije pa neprestano skakejo, ker je zgrajena trgovska, ne pa socialistična. Po načrtu bi morale ob koncu prve petletke cene industrijskih izdelkov pasti za 25%, poljedelstvo in

živiloreja bi pa morala poskočiti za 50 odstotkov. Zgodilo se je torej nasprotno. Cene industrijskih izdelkov so poskočile, poljedelstvo in živiloreja sta pa nazadovala.

V enem pogledu je pa petletka prekosila vsa pričakovanja, namreč v kolektivizaciji poljedelstva. Toda kolektivizacija je formalna, ne pa produktivna. Troški v uspeh kolektivizacije ni verovale. Dejal je, da se iz ribiških čolnov ne da napraviti parnik. Tudi kmete je bila omamila agitacija za petletko. Dobili so traktorje, žita od države pa že ni bilo v zadostni množini, zlasti pa primanjkuje sestavnih delov poljedelskega orodja, ker se lahka industrija prepočasi razvija.

Ob koncu prve petletke je podobna sovjetska Rusija ogromnemu stavbišču, kjer primanjkuje materiala in sredstev, kjer je pa mnogo navdušenja in dobre volje. Vprašanje je, kakšen bo uspeh druge petletke. Če se bo boljše vrstni vrstakom posrečilo obdržati množico ruskega ljudstva v dosežanem entuzijazmu, če bodo ljudje tudi v drugi petletki pripravljeni podrediti vse svoje osebne interese skupnosti, se utegne zgoditi, da postane Rusija v doglednem času najmočnejši gospodarski faktor na svetu. Prognoza je tu zelo težka, ker ne poznamo ustroja nove Rusije, niti novega človeka, ki ga je ustvarila ruska revolucija. Eno je gotovo, da se bo namreč gigantski boj med porajajočim se socializmom in umirajočim kapitalizmom nadaljeval še z večjo intenzivnostjo, da bo borba še bolj ogorčena in da bo pokazala druga petletka že mnogo jasnejše konture končnega izida tega gigantskega sponača med dvema svetovoma.

Poljsko-ruska pogodba o nenapadanju

je bila podpisana nedavno v Varšavi. Poljski zunanji minister polkovnik Beck (v sredini) podpisuje pogodbo, ki bo igrala v politiki vzhodne Evrope veliko vlogo.

Pozor, ženske!

Ne bo več dolgo trajalo, pa bodo ženske podobne kosmatim opicam, če ne nehajo striči si las, pravi profesor antropologije na kolumbijski univerzi, Bruno Oettinger. Ameriški učenjak je predaval na kongresu za pospeševanje znanosti v mestu Atlantic City in se je dotaknil med drugim tudi tega, za ženske nedvomno perečega in zanimivega vprašanja. Če je ženskemu svetu s svojo trditvijo ustregel, je seveda drugo vprašanje. Najbrž ne, kajti nobene ženske menda ne mika, da bi naenkrat dobila po vsem telesu kocine, saj jih še pod nosom nobena noče nositi.

Ženska prsa, roke in noge dobe kocine, ki bodo bujno rasle, pravi ameriški profesor. Na teh delih telesa je vedno določena množina keratinov ali snovi, ki pospešujejo rast kocin, in če zadržujemo rast las, išče ta naravni proces v organizmu izhoda na drugem kraju. Če si ženska striže lase, je nujna posledica, da ji začno poganjati kocine na drugih delih telesa, na vratu, na hrbtu in prsih.

Slabounost je ozdravljiva

Profesor fiziologije na univerzi v Filadelfiji dr. James Crow se peča že več let z vprašanjem, kako dvigniti duševne sposobnosti umobolnih ljudi. Temelj njegovega prizadevanja tvorijo odkritja nekaterih nemških učenjakov, ki so ugotovili, da izločajo možgani in hrbtnični možeg doslej neznanu dražilno snov, ki vpliva na delovanje centralnega živčnega sistema, možganov in hrbtničnega mozga. Dr. Crow je delal poskuse najprej na živalih in ugotovil je, da je govorčica papiga, ki ji je vbrizgal nekaj kapljic možganskega ekstrakta, v kratkem močno razširila svoj slovar. Naenkrat je znala izgovarjati štirikrat toliko besed, kakor prvotno. Lovski pes je postal pravi umetnik v zasledovanju divjadi, bengalski tiger, ki je zelo neumna žival, se je igranje naučil plesati in skakati skozi obroče, kakor še nobena druga žival.

Dr. Crow je proučil tudi kri umobolnih ljudi in ugotovil, da je v nji dvakrat toliko fosfatov, kakor v krvi normalnih ljudi. Potem je začel nekatere duševno bolne lečiti po treh metodah. Najprej jim je kemično zboljil kri, potem jih

je obseval z rentgenovimi žarki, končno jim je pa vbrizgal malo možganskega ekstrakta. Posledice so bile presenetljive. Dvanajsetletni deček, ki si je bil pri padcu na igrišču pretresel možgane tako, da se ni ničesar več spominjal, je bil kmalu ozdravljen, 20-letni mož, ki je bil že od mladih nog v umobolnici, se je izučil za ključavničarja, 18-letno dekle, ki v šoli ni ničesar razumelo, je zdaj tajnica v očetovi pisarni. Mnogi slabounni, ki jih je morala doslej preživljati družba, so se izlečili toliko, da so zdaj vsaj pomožni delavci, a mnoge slabounne otroke so lahko poslali v normalne šole.

Novi francoski poslanik v Rimu

Senator Henry de Jouvenel, ki se je kot minister zelo zavzemal za mednarodni sporazum, je bil imenovan za francoskega poslanika v Rimu.

Grofica hoče biti beračica

Človeška usoda hodi včasih kaj čudna pota. Kolo sreče se večkrat vrti kakor navadno mehanično kolo. To, kar je zdaj zgoraj, je v naslednjem hipu spodaj. Tako se je zasukala tudi sreča znane madžarske grofica Szirakyjeve, hčerke bogatega industrijalca Stiasnega, ki je spadal še nedavno med najbogatejše prebivalce Budimpešte. Madžarski listi poročajo, da je grofica te dni zaprosila za dovoljenje, da bi smela beračiti, češ, da preživlja nezmožno budo.

In vendar še ni dolgo, morda komaj

dobrih 10 let, ko je bila grofica Sziraky v budimpeštanski in dunajski družbi še najsvetlejša zvezda. Tako hitro mine slava in bogastvo. Od razkošnih toalet, nakita in kočij je ostala bivši lepotic samo še beraška malha. Zdaj bo vsaj spoznala, kaj se pravi delati in skrbeti za vsakdanji kruh.

Calvin Coolidge umrl

V Northamptonu je zadela v četrtek kap 30. prezidenta Zedinjenih držav, Calvina Coolidgea. Umrl je v starosti 61 let na svojem posestvu.

Coolidge je bil prišel na predsedniško mesto že kot izvoljeni podprezident po ameriški ustavi, ko je takratni prezident Harding v avgustu 1923 nenadoma umrl. Coolidgeovo nadomestno predsedništvo je trajalo 19 mesecev in v to dobo spada mučna petrolejska afera, ki je prišla na dan v letu 1923. Ker je pa bil Coolidge kot oseba čist nad vsak dvom, ta afera ni škodovala njegovi kandidaturi in tako je bil 4. novembra 1924 z veliko večino izvoljen za prezidenta. Kot prezident je mnogo storil za razorožitev. Tudi sicer je bil zelo agilen in je spadal med najposposnejše može na krmlju Amerike.

Pokojni je bil rojen 7. julija 1872 v gorskem mestecu Plymouthu v državi Vermont kot farmarjev sin. Studiral je matematiko, toda posvetil se je farmarstvu svojih roditeljev. Šele pozneje se je znova lotil študij in l. 1897 se je naselil kot odvetnik v Northamptonu, kjer je zdaj umrl. Nekaj let je bil tudi župan tega mesta. V politično življenje je posegel l. 1912 kot član senata države Massachusetts, ki ji je bil l. 1919 do 1920 guverner. Leta 1919 je opozoril javnost nase, ko je energično zatrl stavko bostonskih policistov. Tudi kot prezident je bil znan po Ameriki pod zdevkom »Molčečica«.

Zločinci potomci človeške opice

Na kongresu ameriškega društva za pospeševanje znanosti je med drugimi predaval tudi profesor Richard Tolman s tehnološkega zavoda v Kaliforniji, ki je izrazil prepričanje, da se bo razvil iz sedanjega pokolenja nov svet z novimi ljudmi, ki bodo namreč približno v takem razmerju, kakor smo mi namreč opicam. Po njegovem mnenju bo igrala termodinamična vsebinska gravitacija univerzalne relativitete novo kozmično vlogo kot sila, ki zadrži svetovje, da se ne pogrezne v popolno mirovanje, kakor ga napovedujeta učenjaka Edington in Jeans.

Po Tolmanovem mnenju vsebuje svetovje dve kozmični sili, radiacijo in gravitacijo. Radiacija je to, kar žene svetovje v pogin, dočim ga gravitacija zopet »navaja« kakor prožino.

Član ameriškega naravoslovnega muzeja Gregory je pa v svojem predavanju izjavil, da tolovaj ni nič drugega, nego logični potomec človeške opice. Človek sploh nima pravice biti ponosen na svoje prednike, ki so bili večinoma razbojniki. Kljub temu ima pa veliko bodočnost. Bodočim pokolenjem se bomo zdeli mi taki, kakršne se zde nam opice.

Izrezano srce živi

Znanost zna zdaj umetno gojiti vsak človeški in živalski organ v majhnih steklenih, bakterijskih posodah, kjer ga lahko ohrani ob pravilni prehrani pri življenju tudi nad leto dni. Tako lahko učenjaki goje in popolnoma ločijo zarodek šele nastajajočega srca, vztraja iz embrija. Privatni docent dr. Koller s kielške univerze je delal zadnje čase poskuse s takimi zarodki srčkov, izrezanih mladim močeradom še v stanju, ko se še niso bili razvili v organizmu živali in ko srcece še ni utripalo. Iz ločenih, umetno gojenih zarodkov so se razvila čez nekaj dni prava, normalno delujoča srčeca, čez nekaj tednov je pa učenjak preizkusil na njih učinek strupov, ki se rabijo v medicini in ki delujejo na srce bodist tako, da utriplje hitreje ali pa počasneje.

Učenjak je dognal, da učinkujejo zdravilni strupi neposredno na srce samo in ne potom živčnega sistema, kakor se je doslej mislilo. Neznanatna količina kokaina je močno zadržala utripanje srca. Slaba koncentracija kafe in adrenalina je vplivala pospešujoče na utripanje srca. Dočim je močnejša koncentracija istih snovi srčne utripanje zadrževala. Kofein je imel za posledico prehodno oslajenje delovanja srca.

Zelo občutljiva je bila reakcija umetno gojenih srca na izpremembo toplote. V okviru znosne toplote se je pri porastu toplote za 10% utripanje skoraj potrojilo.

Tako se uresničuje zdaj to, kar nam pripovedujejo stare pravljice. Samostojno živeče srce v skrivnostni steklenici, a veda ga zna negovati, kakor bi šlo za nekaj čisto navadnega. Ti poskusi so pa seveda velikega praktičnega pomena, saj bodo moderni kirurgji pripomogli do novih uspehov.

Boj za prvenstvo v radiju

Že več mesecev se bje hud boj med pridelovalci najdražje snovi na svetu, radija. Do zadnjega so veljali belgijski rudniki v provinci Katangi v belgijskem Kongu za najbogatejša ležišča radija na svetu, ko so pa odkrili ležišča radija v Kanadi, se je izkazalo, da bodo belgijska ležišča kmalu zasenčena. V Belgiji je nastala celo panika, ko so nekateri strokovnjaki izjavili, da je bil zadan belgijskim rudnikom smrten udarec, ko so odkrili ležišča radija v Kanadi. V resnici pa stvar ni tako tragična. Rudniki v Katangi izgube sicer monopol, toda tehnično dovršenost v tej panogi industrije obdrži Belgijo še dolgo na prvem mestu glede pridelovanja radija. Kar se tiče cene radija, je odvisno vse od morebitnega sporazuma med kanadskimi in belgijskimi pridelovalci, kajti Kanada ne more enostavno izpodrinuti Belgije s trga z znižanjem cen.

Belgijci v Kongu pridelujejo zdaj radij z najmodernejšimi sredstvi ne glede na drugo, mnogo važnejšo okolnost. Dosegli so namreč prvo mesto v svetu v radiju. Nihče ne zna tako vsestransko in uspešno rabiti radija v praksi, kakor belgijski zdravniki, ki jim je bil dan tako rekoč neomejen kapital na razpolago, da bi obdržala Belgija na polju radija vsaj to prvenstvo. Štiri belgijske univerze imajo vsaka po dva grama radija. Strokovnjaki študirajo, kako bi se radij čim bolj porabil, zlasti za lečenje raka. Če je v drugih državah radij učenjakom tako rekoč nedostopen, ga lahko belgijski zdravniki rabijo vsaj tretjino grama, kar je minimalna količina, ki se potrebuje v praksi. Cena tretjine grama radija je v drugih državah zdravnikom malo dostopna, saj znaša več stotino dinarjev. Kanadci se pa hočejo približati Belgijcem vsaj v pridobivanju radija. Radijevo rudo prenašajo iz rudnikov v tovarne z letali. Čeprav se boj za prvenstvo še nadaljuje, je že zdaj jasno, da pride med Kanado in Belgijo do sporazuma in da si bosta obe državi trg razdelili.

General Hertzog

Ministrski predsednik Južnoameriške unije, ki je opustila zlati standard. Ukrep južnoameriške rezervne banke je tem značilnejši, ker ima Južna Amerika najbogatejša ležišča zlata.

Moderne operacije

Dr. Rosontree je predaval o modernih operacijah in je primerjal z metodami, ko je zlasti narkoza in še prej privezovanje na operacijsko mizo vzbujalo tudi pri bolnikih krepkega, zdravega srca strah in grozo. Znameniti angleški kirurg pravi, da se skuša moderna metoda izogniti vsemu temu in uspavanje bolnikov gre samo z injekcijami, ki jih dobe bolniki na svojih posteljah, potem jih pa prenese že speče v operacijske dvorane. Šele v operacijski dvorani bolnika narkotizirajo, toda s tako neškodljivimi narkotičnimi sredstvi, da ni nevarnosti niti za najslabše srce in da bolnik po prebujenju nima nobenih neprijetnih občutkov. Bolnik se prebudi šele čez pet ur po operaciji, a za injekcijo uspavanja se rabi uspavalno sredstvo, znano iz porodništva. Bolnik pri tem popolnoma pozabi, kaj se je zgodilo pred injekcijo.

Dr. Rosontree je tudi omenil, da je znameniti kirurg pred 50 leti izjavil, da je operacija na višku in da nadaljnji razvoj ni več mogoč. Vidimo pa, da se je moč zmotiti. Največji uspeh moderne kirurgije v zadnjih letih vidi dr. Rosontree v lečenju raka z radijem. To je lečenje takih primerov, ko bolniku ne preostaja drugega, nego sprijazniti se z nožem. Uspeh se ne doseže samo na zunanih tvorbah, temveč tudi na notranjih. Dr. Rosontree je kapaciteta v lečenju raka po tej metodi in je napisal že več znanstvenih razprav o nji.

Bogataš na razstavi
— Pogled v katalog, mož, kako se imenuje ta slika.

— Takoj, evo, tu je: Fiat... fiat... justitia.

— Ah, to je neumnost, menda imaš katalog avtomobilov, ne pa slik.

Anonimni reporter je šel beračit

Kaj doživiš in koliko dobiš, če greš po Ljubljani pri-tiskati na kljuko

Ljubljana, 7. januarja. Beraštvo je v sijajnem razcvetu. Tako ni nikdar cvetela niti trgovina. Zato se ne sme čuditi, če je pomnožil legijon beračev. Anonimni reporter. Ze zaradi tega bi ne bilo nič nenavadnega, če bi reporter šel beračit, ker so pač tako vražji časi. Tudi ta anonimni poklic se, bogme, ne bo mogel več dolgo upirati žepnim težavam. Toda v tem primeru ima zadeva še drugo resno stran. Reporter je moral nastopiti križev pot, da pokaže strmečemu občestvu čitateljev stvarno sliko prosjačev, ki so se ga morali oprijeti nešteti brezposelni. Če bi opisal brezposelnosti svoj križev pot, bi mu najbrž večina čitateljev ne verjela mnogo. Tudi dobrotniki bi morda pretiravali, če bi opisovali beračenje. Povsem naravno je, da nastopi tudi v tem primeru novinar kot nepristranski opazovalec.

Beračit seveda ne gre nihče v fraku in cilindru, ki ju reporter itak nima. Ponošen klobuk nosi, ki se mu pa še vseeno nekoliko pozna, da je videl boljše čase. Hlače mu cveto. Obraba je prepadena. To so kar odlični talenti za berača. A reporter si je še potegnil na oči kapo, ki je že menjala vso mavrico barv, udrine pod oči si je namazal s sajam, oblekel si je hlače, ki jih hrani za najslabše čase, okrog vratu si je ovil ruto, da je skrivno umazano srce in na mesto okuljene dolge črne suknje je oblekel kratko, brezbarvno suknjico, ki je že preživela pomemben srebrni jubilej.

Cim je zlezal v uniformo brezposelnega, že mu je začelo razbijati srce, kot da se odpravljata na turško vojno. Zlezal je vase, postal je še ponosnejši kot navadno. Še bolj kot sploh more biti reporter. V tla je bu-ljil, vendar je pa čutil na sebi prezirajoče poglede pešev zvišene rase, ki so bili do-stojno oblečeni, tako rekoč po bon-tonu. Človek kar trepeče v ponižnosti in v občutku manjvrednosti pred njimi. Novopečeni berač se je bal razkosnih vil, ponosnih me-šastinskih hiš in veličastnih palač; oh, kako je vse to zvišeno nad brezposelnim! In srce se ti stisne, ko prečitaš že na vrtnih vratih napis: »Pozor! Hud pesk ali: »Kro-šnjarenje in beračenje prepovedano!«

Toda treba je bogaboječje odpreti ograj-na vrata, pozabiti na človeško dostojanstvo (kaj pa naj počne brezposelni s človeškim dostojanstvom?), treba je stopiti v stopniš-če, ki je že polno vonja višje rase, kjer je že vse tako dostojanstveno, celo pred plju-valnikom ima berač respekt. Na zlato odae-vajotih tablicah so gravirana spoštovana imena meščanov; berač si ne upa niti več dihati, ko prečita primke blagorodnega me-ščana. Reporter se je povsem vživel v novo vlogo. Ko je poiskal gumb električnega zvonce, je bil prav tako blede kot ta gumb. Zvonec je strahotno zapel. Reporterjevo srce je sunkovito poskočilo ter obtilalo ne-kje v grlu. Znotraj je pa nekdo prihajal z drsajočimi koraki. Linca se ni odprla — morda so videli prihajati fanta že skozi okno. Berač je kašljal, da je volto hrumelo po stopnišču, pred usti si je pa tiščal umaz-an robec.

Cim so se odprla vrata, je berač z ne-popolno žalostnim in pritajenim glasom za-prosil za malo podporo. Vse se je zgodilo tako hitro in — mehanično. Povsem takšen občutek žalosti in strahu se je polastil re-porterja, kot se brezposelnih tedaj, ko pri-dejo v stik s srečnimi ljudmi, pred ka-terimi ne morejo skrivati svoje revščine. Re-porter ve, kako je to, saj je bil v prejšnjih »boljših« časih tudi brezposeln, čeprav ni beračil. Ni lahko prosjačiti, vsaj dolbe ne, dokler se nisi povsem pripravljen z mislijo da ti druga izhoda. In najbrž se brezpo-selni nikdar povsem ne sprijazni z novim »poklicem«. Gospa profesorjeva je premerila fanta vprašujoče, a sočutno, čeprav je bila tako resna, da bi človek smatral, da je nevoljna.

— Ja! je dejala nedoločno, da fant ni

vedel, ali je vzdihnil nad novim beračen-ali pa je hotela reči beraču, da naj počaka. Zaklenila je vrata in odšla. Fant je čakal celo večnost (vsej zdelo se mu je tako) in kašljal. Vendar je gospa zopet prišla. S so-čutnim obrazom in s tištim posebnim izra-zom, ki je značilen pri ljudeh tedaj, ko de-lajo dobro delo, je iztegnila roko skozi ozko odprta vrata: — Nate!

Fant je posegel po 50parskem novčiču. Da, z mešanimi občutki spraviš prvi pribe-račeni novčič... s čudnim veseljem. Vrag naj vzame takšno veselje! Če pojde tako, bom še danes bogat, je pomislil reporter. V enem polnodnevju obogatiti. Prosjačenje je torej povsem rešen poklic ali obrt.

Strahno bi bilo stopiti pod vislice tudi drugič, vendar ne več tako kot prvič. Zato je reporter pozvonil drugič nekoliko po-gumnejše. V stanovanju so se živahno go-vorjale: glasovi so bili ženski, ženske so pa bili sočutne, je sklenel reporter. Zvo-nec... Prišla je gospodična. Prezirljivo se je namrdnila:

— Kaj pa hočete?

— Ne zamerite, gospodična, nerad vas nadlegujem —

— E, pri nas je dovolj brezposelnih! Ni-kogar ni doma! Je dejala že s povsem vaj-nim glasom, s kakršnimi govore meščani z nadležnimi brezposelnimi. Zaloputnila je vrata. Takoj po tem je nadaljevala razgo-vor z domačimi. S sočutjem si pa ljudje res mnogo ne grene življenja, je pomislil re-porter.

V veliki hiši, v kateri so sama velika stanovanja, je stal fant pred vrati, na kate-rih se je bleščalo ime srečnega rentnika. V stanovanju je nekdo škrtal. Ko je pa fant pritisnil na zvonec, je vse utihnilo. Ča-ka! je potrpežljivo, da bo vseeno kdo prišel. Nikogar ni bilo. Zvonel je pozvonil, a brez uspeha. Brezposelni se ne sme razburjati, vsaj se tudi meščani ne razburjajo, čeprav pojo zvonce neprestano od intra do noči.

Reporter se je ustavil pred vrati stano-vanja generalnega ravnatelja. Morda brez-poselni ne znajo trkati na tako imenitna vrata, je pomislil. V stanovanju je bilo ži-vahno. Gospa ravnateljeva je najbrž priredi-la čajanko. Milostive so si imele toliko vo-edati. Govorile so čisto nemščino, franco-skine se še niso utegnile naučiti. Služkinja je imela tedaj nedvomno največ opravkov s postrežbo, kuharica pa je imela še več dela, zato je prišla odpirat madame. Odprla je linico ter si ogledala strašilo pred vrati. A strašilo je bilo vseeno nekoliko nedolo-čno podobno, zato je odprla vrata, a jih je v tisočinki sekunde zopet zaprla, da ubogi re-porter ni imel niti časti pogledati madami-nega nosu. Misli! je, da se ji je tako straš-no mudilo po denar, ker se ji je neznanst-ko zasmilila žrtev socialne krize. Toda ma-dame je nedvomno zbolela od pogleda na be-rača, ker je ni bilo več nazaj, čeprav je be-rač kašljal še pol ure pred vrati.

Reporterja je težilo še vedno le 50par-ski novčič, čeprav je bil že dve uri na po-slu. Toda ni vrgel puške v koruzo. Bil je že lačen, zato je stopil v pekarijo. Prodajalka je baš tedaj odpravljala berača: — Kam pa pridemo, če bomo vse kruh razdelili be-račem! Vsak dan pride več beračev kot kupcev, ne morem vam pomagati!

Reporter se je obrnil ter odprl beraču vrata. Odšla sta vsak v drugo smer.

— Pa nič, prmejduš! je godrnjal berač.

— Bom pa kradel.

Reporter se vedno mieli, da imajo ban-kijski denar. Služkinja je pa dejala (s so-čutjem), da ne more sama nič pomagati. Go-spada ni doma.

— Him, gospoda ni doma! — Nikogar ni doma! Ze stopi berač! — Ali ste se zme-nili ali kaj, da ste prišli vsi danes? Vse dan hodim odpirati! Mi tudi ne delamo denarja! — Saj še banke nimajo denarja, od kod ga pa naj vzamemo mi?

To vam je idealna godba stvarnosti. Re-porter se je je nazvil dovolj za vse življe-nje. V ulici sredi bogatih vil je patroliral stražnik. Reporter je kašljal na vse pre-tega, da bi se zasmilil stražniku. Korakal je tudi dostojno mimo njega in pljuval v ro-bec, kar je bilo zelo potrebno, kajti straž-nik je vprašal zelo rad po delavski knjižici, če ti hlače nekoliko cveto. Stražnik si je samo ogledal dobro sumljivo prikazen, re-porter je pa moral iti mimo bogatih vil. Škoda pa ni velika, ker so vrtni ob vilah zaprti s čudovitimi vrati. Skoraj pri vsaki vili je drugačna patentna ključavnica, gum-ba za zvonec pa ni nikjer. Vhod v raj je brezposelnim prepovedan. Sreča je bila, da je brezposeln prišel do vrtnih vrat tovar-narjeve vile. Še preden se je reporter do-taknil vrat, je že zatulil za njimi pes, da je reporterju začelo zvoniti v ušesih. Ubogi tovarnar! Nikdar se mirno ne naspil, pes »au tui« uspravko! Reporter je zelo mehko-srčen, zato je vprašal kuharico, ko mu je prišla odpirat, če je tovarnar doma. Bolj iz sočutja do tovarnarja kot zaradi miloščine. Kuharica si je ogledala fanta zelo nezaup-ljivo, kajti, če vprašuje takšen falot po to-varnarju, to ni karsibodi.

— Težko ti bom kaj pomagal, dragi moj, — mu je odgovoril hlapec. Kar tako hopsa-ropsa to ne gre, brez vsa-ke protekcije. Saj sam veš.

Pa se je vse gladko izteklo. Lani je prevažal hlapec knjigovodji trusta pohištvo.

— Tako in tako, — je dejal, — spo-štovani tovariš knjigovodja. Pohištvo sem vam prevažal svoj čas. Ničesar nisem polomil, razen nožice pri umi-valniku. Vtaknite kamorkoli Vanjuška Ledencova. Protekcije nimam nobene, ta mrha. Ničesar in nikogar nima, da bi mu pomagal. V stranki ni. No, od-krito rečeno, fant propada brez pro-tekcije.

— Težko bo kaj brez protekcije, dragi moj, — je dejal knjigovodja. — Pri najboljši volji ti ne morem obljui-ti, da bom mogel kaj storiti zanj.

Tedaj se je pa Vanjuški nasmešnila sreča. Menda je bil rojen pod srečno zvezdo, da bi ga šment.

Drugi dan je stopil knjigovodja k trgovskemu ravnatelju in položil pre-den akt v podpis, rekoč:

— Veste, tovariš ravnatelj, zdaj je na svetu tako, da mora človek brez

— Kaj bi pa radi? —
— Ah, ne zamerite, hudo je —
— Ni ga doma, ne! No, kruha vam pa lahko dam.

Zakaj bi se branil kruha! Saj mu ga je ponujala šele prva dobrotnica in reporter je bil radoveden, kakšen kruh je tovarnar. Umiljena kuharica mu je prinesla skoraj četrti kg svežega rižnega kruha. Radovedna ga je gledala, kako bo sezel berač po kru-hu. Reporter je pa posegel očividno proti pričakovanju zelo hlastno po kruhu in ga začel takoj jesti, kot da ni imel že več dni ničesar v ustih. Kuharica je še dolgo gleda-la za njim s solznimi očmi.

Reporter je pričakoval, da mu bo lo-manskije ponujali kruh, a ga je dobil samo

Uspešno propagiranje reje malih živali

Agilno društvo »Živalca« se je že v prvem letu močno razmahnilo

Ljubljana, 7. januarja. Kako se je društvo »Živalca« že v prvem letu obstoja razmahnilo, je dokazal včerajšnji občni zbor, ki je napolnil veliko dvo-rano hotela »Metropole« z udeleženci z vseh strani banovine. Večina članov pripada so-cijalno šibkejšim slojem, vendar smo pa med njimi opazili tudi prav mnogo akadems-ko izobraženih ljudi, velikih posestnikov in tovarnarjev, zastopnikov cradov, zavodov in samostanov, zlasti mnogo je bilo pa ro-spodini. Društvo ima namreč namen male-mu človeku pomagati v boju s posledicami gospodarske krize z rejo malih živali, in si-ker predvsem z rejo kokoši in kunccev, na novo pa prične propagirati rejo ove in koz.

Agilni predsednik g. Fran Krištof je predvsem pozdrvil zastopnika banke uprave g. inž. Venka ter s ponosom konsta-tiral napredek društva, nato se je pa spomnil umrlih članov, ki so udeleženci njih spomin počastili stoji.

Tajnik g. Alfonz Inkret je poročal, da društvo šteje že 615 članov, ki jim je dalo nad 2500 plemenih in blizu 2000 ustmenih informacij. »Živalca« je v preteklem letu priredila tudi dve razstavi na vselemu s največjim uspehom. Prvo je obiskalo 7000 drugo pa 17.000 interesentov. Društvo je posredovalo tudi nakup in prodajo plemen-skih kunccev, razne perutnine eksotičnih ptic, psov, mačk, kanarčkov, opic, mo-rskih prašičkov in belih miš, da je tudi šte-vilo teh živali doseglo 1000. Na treh zboro-vanjih v Ljubljani in Mariboru so predla-vili člani odbora o najvažnejših vprašanih reje malih živali, društvo je pa priredilo tudi poskušnje na različne načine priprav-ljenega kunčjega mesa. Odborniki so pisali članke za razne liste, zlasti pa v »Moj dom«, ki ga je društvo brezplačno pošiljalo svojim članom.

Iz poročila blaginika g. Karla Lenar-diča pomemamo, da je gnojno stanje »Ži-valce« primeroma prav ugodno, saj je društvo imelo 60.000 Din prometa in ima ra-zen tega, da je nabavilo za 20.000 Din in-ventarja, še vedno 9000 Din prebitka.

Z največjim odobravanjem so zborovali sprejeli referat predsednika g. Krištofa, ki je naznanil, da že 15. t. m. prične izhajati mesečno društveno glasilo »Živalca«. List bodo dobivali vsi člani in bodo zato nase-mo dosegali članarine mesečno 2 Din, pla-čevali le po 3 Din na mesec.

Pri volitvah je bil med burnim odobra-vanjem soglasno izvoljen za predsednika spet g. Fran Krištof, v odbor pa g. Privšek Hinko, Tomšič Polde, Petelin Ivan, Kregar Avgust, Vidmar Vinko, dr. Andrej Jenko, Kelnarič Jože, Adamič Janko, Lenardič Ka-

Elektrifikacija Bele Krajine

Črnomelj, 6. januarja. Dolenjci so se resno zaveli za elektri-fikacijo svojih krajev in lahko upamo, da bodo v doglednem času vsi ti načrti tudi realizirani in tako Dolenjski dana možnost še večjega napredka in gospodarskega raz-maha. Opravičeno so vse te zahteve, ven-dar pa merodajni pri reševanju tega izred-no važnega vprašanja ne smejo iti niti mi-mo Bele Krajine, ki je od vseh krajev še najbolj zapuščen in najbolj pasivna. Po-leg drugih je tudi vprašanje elektrifikacije življenjsko vprašanje teh krajev in na daljni razvoj istih možen le, ako bo tej največji potrebi ustrezno.

Črnomelj preskrbuje zdaj z elektriko privatna elektrarna ugodnega podjetja »Jugoles«. Metliko ozaljska elektrarna, vsa ostala Bela Krajina pa je še vedno v temi. Čelo železniško postajo v Metliki še zdaj osvetlujejo le petrolejke, pa bi bilo nujno potrebno uvesti električno razsvetljavo že zaradi ugleda postaje in mesta samega in tudi zaradi tujeskega prometa, ki se bo v bližnjih časih v teh krajih nedvomno zelo razvil.

V Beli Krajini, zlasti v okolici Črnom-lja, je več rudnikov, izredno bogatih na mineralijah, ki bi vsi, ako bi bili v obratu. Črnomelj zelo poživili in ga dvignili med prva slovenska mesta. Električni tok bi vse to omogočil, a enako bi olajšal preskrbo

protekcije propasti.

— Kaj pa je? — je vprašal ravna-telj.

— E, kar tako pravim, — je odgo-voril knjigovodja, — tu se motovili dečko brez protekcije, pa se ne more nikamor prišiliti. Pa tudi midva bi ga najbrž ne mogla nikamor stisniti.

— Seveda, — je menil ravnatelj, — kam hočeš z njim brez zvez. Če ni protekcije, ne gre, pa ne gre. Tu ni pomoči.

Tedaj je pa vstopil glavni ravna-telj.

— O čem se pa pomenkujete? — je vprašal.

— Fante je tu, tovariš glavni, — sta odgovorila, — revež brez protek-cije, pa se ne more nikamor stisniti, da bi bil na toplem.

— No, če ne gre drugače, pa naj pride k nam, — je dejal glavni ravnate-lj. — Ne smemo delati vsega po pro-tekciji. Človeka je treba ceniti tudi brez protekcije.

In tako so ga ocenili.

Pa še pravijo, da so povsod po-trebni strici in protekcija. Vidite, da gre tudi brez njih.

v tovarnarjevi vili. Z nabranim denarjem je nameraval podpreti pomožno akcijo, zdaj pa ne ve, kaj bi napravil s 50parskim novči-čem, imel je res nenavadno srečo, da mu je Ljubljana dokumentirala svoj socialni čut s 50 parami in kosom rižnega kruha. Omeniti pa še mora da ga je revna družina pozostila z žitno kavo. Družinski pogla-vač je družine je ugal, ali bi tudi sam šel prosjačiti, ali ne.

Sploštevani dobrotniki pa naj ne sma-trajo te reporterjeve akcije za neslano ša-lo! Izkreno jih prosim odpuščanja! Pomisli-jo naj, da jih ob tej priliki ni obiskal prvi laži-brezposelni in da je bil namen dober, ter da je največ žrtvoval reporter sam.

Da, da, bilo je natančno tako...

reč. Vaš Jože, Inkret Alfonz, Magister Fr. in dr. Jože Tavčar.

Zastopnik banke uprave g. inž. Venko je brez pretiravanja ugotovil agilnost in izre-den napredek društva ter obljubil moralno podporo banke uprave, a tudi gnojno, če bodo dopuščala sredstva.

Predsednik g. Krištof je nato poročal, da prične društvo propagirati rejo ove in koz, ki so zlasti koristne delavstvu. Na jesen društvo v ta namen priredi specialno raz-stavo ove in koz na vselemu ter zato pro-si banke upravo, da bi akcijo podprla, ker je resnično velikega socialnega pomena. G. dr. Jože Tavčar je sprožil misel o križanu štajerske kokoši tipa Sulmthal z Rodajlon-ko, a inž. Venko je svoje pomisleke proti tej misli izrazil v pravem predavanju. Podjetnik g. Magister je nato prišel debato o kupljenih plemenških kuncih, ki so silno potrebni za osvežitev pri nas vpeljanih kun-cev. Društvo kupuje kunce na razstavah od nemške državne zveze, ki je v njej nad sto-tiško kuncericev »Živalca« bo še nadalje kupovala čistokrvne kunce in kokoši ter druge male živali in bo letos aprila prire-dila razstavo kunccev in perutnine, na sm-mladanskem vselemu splošno veliko raz-stavo, na jesenskem vselemu pa razstavo najboljših koz in ove. Društvo je doseglo tu-di ta uspeh, da so se zlasti nemški rejci pričeli zanimati za »Živalca«, in prav laska-vo pišejo o njenem delovanju. Zastopnik Jesevic g. Deželak je predlagal, naj bi društvo dajalo podpore za nabavo čistokrvnih živali, g. Rekar iz Domžal je pa priporočal naročanje inozemskih strokovnih listov. G. Lenardič Karel je opozoril zborovalce, naj člani sami ne naročajo kunccev iz Nemčije in Avstrije, kjer razsajajo bolezni, temveč naj jih kupujejo od tujih rejcev le na naših razstavah. G. Magister je apeliral na banksko upravo, naj končno tudi »Živalce« volira podporo, kar so zborovalci sprejeli s topim odobravanjem. Mansikal koristnega so pri debati sprožili še g. Tilka dr. Gnezdova, g. Inkret, Krištof, Kregar in Vidmar, kakor je predsednik ob 12.30 zaključil občni zbor, ki mu je sledila seja, kjer se je odbor tako konstituiral, da je bil za podpredsednika iz-voljen g. dr. Andrej Jenko, za blaginika g. Petelin Ivan, za tajnika g. Kelnarič Jože a uredništvu lista sprejme g. Inkret Alfonz. Za predsednika sekcije za rejo koz in ove je bil izvoljen g. Fran Krištof, odseka za rejo perutnine g. Kregar Avgust, odseka za kunce in bobre g. Magister Franc, za rejo eksotičnih ptic g. Vinko Vidmar, odseka za mačke, pse in eksotične živali g. Jože Vašl, za ribice g. dr. Jože Tavčar in za golobe g. Ivan Petelin.

Bele Krajine z vodo zaradi cene pogonske sile. Bilo bi potrebno le projektirani po-daljšek voda KDE do Novega mesta po-daljšati še preko Gorjancev, nakar bi bila tudi Bela Krajina v tem pogledu rešena zapuščenosti in teme.

Nobene dvoma ni, da bi se investirani stroški poplačali in celo bogato obresto-vali, pa bi bilo res potrebno, da se temu perečemu vprašanju posveti več pozornosti, nego doslej. Gospodarski interesi Be-le Krajine to zahtevajo in, ako se ne želi, da bi vsi napori v delu za napredek in po-zvidbo Bele Krajine od strani domačinov ostali brezuspešni, ne smejo merodajni te-ga vprašanja zanemariti, kakor je bilo že nešteto obljub danih, a le redko kate-a iz-polnjena. Krajem, ki niso tako pasivni, posevčemo mnogo več skrb, da ravno so tam potrebe manjše, pa bi bil čas, da se pristopi tudi resnemu delu za povzdigo pa-sivnih krajev, kar se bo vsem bogato po-plačalo, ker ti kraji zaradi svojega na-predka pač ne ostanejo pasivni, nego: to-pijo v vrsto naprednejših krajev.

Žganje ga je pokopalo

Trebnje, 6. januarja. Na Došenjskem je navada, da gospo-darji kuhajo pozimi žganje bodisi iz last-nega pridelka ali pa že jeseni nakupijo po tujih krajih, posebno po Bizelskem, večje množine sliv in droži, ki jih pripravijo za zimsko žganjekuh. Pri večjih posestnikih, ki imajo lasten kotel, je pa tudi navada, da se ob času kuhanja žganja, posebno po-noči, zbravajo vaški fantje pa tudi fantje iz sosednih vasi, kjer prečujejo cele noči, se opijanjajo, vsčkrat tudi stepejo. Tako rodi kuhanje žganja večkrat slabe kot dobre posledice.

Letos so »kuhali« tudi pri posestniku Jarču Jožefu v Ajdovcu K tej žganjekuhi so prišli vasovat v noči od Silvestrovega večera na novo leto fantje iz sosedne vasi Podlippe. Fantje so se razgrehli, beseda je dala besedo, čašica za čašico jih je raz-vele. Pa je prišla še pesem, za pesmijo zopet čaša, pili so še gorko žganje pozno v jutro.

Na novega leta dan so se domači pri Jerčevih odpravljali k jutranji maši Go-spodar je stopil pred mašo še v snico, da pogleda, če hlapec krmi živino. Na svoje začudenje je našel v snici zaritega v senu sosedovega sina iz bližnje vasi: Hrovata Friderika. Gospodar, pri katerem se je prejšnji večer kuhalo žganje, je mislil da se je fant samo malo opil, in da je preno-čil kar v njegovi snici Stopil je bliže in ga pričel buditi. Ko pa le ni bilo odziva, ga je klical glasneje in ga začel tudi vzdigo-vati. Cim ga je pa premečnil, je ves pre-strasen spoznal, da je fant mrtev. Poklical je domače in poskušali so na vse mogoče načine obuditi ga k življenju. Pa tudi

umetno dihanje ni pomagalo. Zganje ga je zastrupilo in žganje ga je pokopalo. Fant se je najbrž napi do nezvesti in tako pa-janega so ga tovariši pustili da se prespi v senu da b na novega leta dan nadalje-vali. Storiš so mu zadnjo uslugo da so ga prenesli na seno, sicer b umrl med potjo.

V zadevi je orožništvo napravilo ova-dbo, vendar pa je sodišče odredilo, da so mrtvega pokopali, ker je bilo dokazano, da ga je umorilo žganje.

Slovinci v Ameriki

Drzen roparski napad, ki je pa za čikaške razmere vsakdanji dogodek je bil iz-vršen na Gertrudo Brusovo, uradnico pri Ford Sales Co. v Chicagu. Ko je šla iz urada domov, jo je napadel neki črnc in ker se je branila, jo je ustrelil v levo no-go. Nato ji je pobral 40 dolarjev in pobeg-nil. Brusovo so morali prepeljati v bolnico, drznega roparja pa išče policija.

V Chicagu se je precej hudo ponesrečil Jože Z. Jančič, ki je bil zaposlen v neki tamošnji tiskarni. Iz kotla centralne kur-jave je udaril plamen in ga ožgal po vsem obrazu. Zdj se zdravi v bolnici.

V Detroitu je umrl 80letni Matija Sa-mida, ki je bil eden prvih slovenskih na-seljencev v Ameriki. Popreje je bival v Calumetu. Njega in ženo je pred leti do-letela huda nesreča, oba sta izgubila po eno nogo. Pokojni je zapustil precej šte-vilno družino. — Jetiki je podlegel po dol-gotrajni bolezni v sanatoriju Oak Forest v Chicagu Anton Mohorič. Zapustil je ženo, sina in šest pastorkov. — V Chicagu je umrla Emilija Cankar, žena glavnega pred-sednika Slov. napredne podpartne jednote.

— Dne 11. decembra je v kraju Greanej, država Minnesota, umrla 63letna rojakinja Virantova. Zapustila je moža in štiri hčer-ke. — Izredno naglo je smrt pobrala v Rockvalu Janeza Liperšicka, ki je 1. de-cembra po dvodnevni bolezni podlegel pljučnici. Star je bil 18 let. Za njim žalu-jejo starši, brat in dve sestri.

Smrt je izrgala Zagarjevi rodbini v West Allisu mater Francisko, rojeno Šlaj-kovec, ki je 15 decembra po dolgi in mučni bolezni podlegla raku. Pokojna je bila sta-ra 44 let, doma je bila iz vasi Mali Slatnik, fara Smihel pri Novem mestu. Zapustila je moža in tri otroke v starosti od 13 do 20 let. — Istega dne je v Milwaukee umrla 24letna Ana Banko. Zapustila je moža in sinčka.

Blizu Brondala je šel 59letni France Bu-čer z dela domov, pa ga je podrl brezobzi-ten avtomobilist in je Bučer pozneje v bol-nici poškodbam podlegel. Zapustil je ženo in 13letnega sina.

Pri mestnih volitvah 6. decembra v Ely sta bila za občinska svetnika izvoljena Ja-nez Kapš in Ivan Tavželj; tako imajo zdaj Slovenci štiri odbornike. Zanimivo je, da sta oba prejela po 300 glasov več, kakor je slovenskih volilnih upravičencev v Ely.

V Newyorku so nedavno predvajali prvi jugoslovenski zvočni film »Ljubav in straste. Pojejo in govore deloma srbohrvat-sko, deloma pa slovensko. Glavno vlogo igra Jugoslovanka Raquel Davidović. Film je vzbudil splošno pozornost in ga v Newyorku stalno predvajajo. Izdelali so ga v Ameriki.

Radioprogram

Nedelja, 8. januarja

7.30: Gozdarstvo (ing. Novak). 8: Na-sveti za kmetovalce. 8.15: Gimna-tika (M. Dobovšek). 8.45: Poročila. 9: Versko pre-davanje. 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 10: Elektrotehnika (dr. Vidmar). 10.30: Ali bo kmalu kaj bo-lje v našem gospodarstvu? (F. Erce). 11: Salonski kvintet: 11. Opretna ura: Kalma-nove operete. 12: Čas, poročila, plošče (po želji poslušalcev). 15: Živinojeda. (Inž. Venko, inž. Jelačin). 15.30: Pevski kvintet. 16.15: Plošče. 16.30: Ljudska igra: Voda (Vomberger), igralci Trnovskega prosvet-nega društva. 20: Kompozicijski klavirski koncert Mihovila Logara, prof. Muzičke šole iz Beograda. 20.30: Wagner: Tann-häuser — opera (plošče). 22.30: Čas, po-ročila, lahka glasba. 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 9. januarja

12.15: Plošče. 12.45: Dnevne vesti. 13: Čas, plošče, borza. 17.30: Salonski kvintet: Wagnerjeva ura. 18.30: Esperanto (g. Ko-zlevčar). 19: Srbohrvaščina (dr. M. Rupel). 19.30: Zdravstvena ura: Pijanec pred sodi-ščem, po zapiski Frana Milčinskoga (P. Puher). 20: Prenos iz Zagreba. 22: Čas, po-ročila, plošče. 22.30: Napoved programa za naslednji dan.

Torek, 10. januarja

12.15: Radio kvartet. 12.45: Dnevne ve-sti. 13: Čas, Radio kvartet, borza. 17.30: Salonski kvintet: Valčkova ura. 18.30: Nemščina (dr. Grafenauer). 19: Zeneva in Zürich (dr. Brežnik). 19.30: Sorica (dr. An-drejka). 20: Prenos iz Dunaja: Simfonični koncert. 22: Čas, poročila. 22.15: Salonski kvintet. 23: Napoved programa za nasled-nji dan.

Sreda, 11. januarja

12.15: Plošče. 12.45: Dnevne vesti. 13: Čas, plošče, borza. 17.30: Otroški kotiček (Manca Komanova). 18: Salonski kvintet: IL ura ruske glasbe 19: Ruščina (dr. Pre-obraženski). 19.30: Literarna ura: Jare: No-vo mesto (Fr. Vodnik). 20: Gerbičev ve-čer, prenos iz Uniona. 21.15: Čajkovski: Simfonijska VI. plošče. 22.15: Čas poročila. 22.30: Napoved programa za naslednji dan.

Četrtek, 12. januarja

12.15: Radio kvartet. 12.45: Dnevne ve-sti. 13: Čas, Radio kvartet, borza. 17.30: Salonski kvintet: Mozartova ura. 18.30: Ita-lijanščina (dr. Leben). 19: Važnost osredja na razvoj (prof. Pengov). 19.30: Pogovor s poslušalci — (prof. Kuret). 20: Prenos v ljubljanske opere: Adel in Mara (Hätze). 22.45: Čas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Mihail Zoščenko

Tudi brez njih gre

Vanjuška Ledencov je dobil služ-bo. To je čista resnica.

V trstu je zdaj zaposlen.

In kdo bi si mislil! Mož ni imel niti protekcije, niti posebnih zvez, pa tudi v komunistični celici ni bil. In vendar je imel srečo. Zdjaj je zaposlen.

Pa še pravijo, da so povsod po-trebni strici in protekcija in da se težko kam stisneš, če nimas nobenih znancev. Kako grdo lažjejo.

Vanjuška Ledencov v tem trstu ni imel niti enega znanca. Ne samo da ni imel znanega recimo visokega vplivnega moža, ne, sploh nikogar ni imel. Le s hlapcem sta bila znana, pa še ta je bil dninar, a v komunistično stranko ni bil vpisan. A kaj more sto-riti hlapec, ki je povrh še dninar? Kdove kaj ne.

Pa je prišel Vanjuška Ledencov nekega dne k temu hlapcu. Postavil je predenj dve steklenici piva, rekoč:

— Veš kaj, tovariš! Protekcije ni-mam, saj sam veš. v stranki nisem, — pomagaj mi, kolikor moreš.

bar - buffet

KOŠAK

slaščičarna

PRVOVRSTNA DOMAČA VINA, PIVO, VSE BARSKE PIJACE KOT KAVO, ČAJ, PUNC, AMERICANO, APERITIF, COBBLER, COCKTAIL, LIKERJE, BOWLE ITD., KOT TUDI NAJVEČJO IZBIRO GORKIH IN MRZLIH JEDIL. VSAK DAN DRUGE SPECIALITETE PRIGRIZKOV IN VEČERI!

VSE PO NAJNIZJŠIH CENAH!

PREŠERNOVA ULICA

Sprejemajo se naročila najfinjših jedil, pijač, slaščic in sladoledov, kar se dostavlja na dom.

NUDI:

VSAK ČAS SVEŽE PUSTNE KROFE, NAJFINEJŠE ČAJNO IN DESERTNO PEČIVO, MIGNON, SPECIALITETE S SMETANO, VSAKOVRSNA PRILožNOSTNA PEČIVA, ZMRZNJENE BOMBE IZ SMETANE, VSAKOVRSNE SLADOLEDE. VSE V NAJMODERNEJŠI IZVEDBI IN NAJBOLJŠI KAKOVOSTI.

VSE PO NAJNIZJŠIH CENAH!

Maurice Bedel

Filipina

Roman

— Le poglej, — je dejal Grenadier, — le poglej, kako dobro so vsi ti moški vzgojeni. Spoznali so, da sva tujca, pa naju neprestano prijateljsko gledajo. — To so torej prijateljski pogledi? — je pomislila Filipina.

V glavi se ji je vrtelo. Skozi oči je prodirala v njo neka čudna opojnost, pretakala se ji je po žilah in prelivala skozi srce; še nikoli ni videla na enem kraju toliko prijateljev naenkrat, nikoli ni bila mislila, da se bo mladenič odrekal makaronom, da jo bo lahko požiral z očmi.

Tako je mimoli čas obedal. Navdušen za italijansko kuhinjo, ki se lahko meri z njo samo še francoska, je Grenadier s slastjo jedel po vrsti mlade, pražene sipe, polpete na ražnju, genovske vampe in milanske zreske, vse te dobrote je pa zalival z orvietskim in barolskim vinom tako navdušen, da ko so prišle na vrsto zakuske, je bil tako dobro razpoložen, da si za navdušen članek o novi Italiji boljšega razpoloženja ni treba misliti.

Vrniva se, — je dejal Filipini, — narekovati ti hočem za našo revijo članek o navdušenju nad prvimi stiki in iskrenem spoštovanju, ki ga nama izkazuje ta lojalni in za red vneti narod. Vstala sta in že so se oči vseh gostov zastirle z žalostjo; pač je pa pogled

mladega neznanca za sosedno mizo še bolj zažarel. Filipini še nikoli ni bilo tako čudno toplo pri srcu. Prijateljsko in hvaležno je pogledala njega, ki jo je bil obvaroval osmešenja, da bi morda ne bila znala jesti makaronov v omaki tako, kakor drugi. Že je hotela obleči plašč, ko ji je natak stisnil v roko večkrat preganjen listek. Čim je stopila na ulico, ni mogla premagati izkušnje, da ne bi pogledala, kdo in kaj ji piše. Na listku je bilo napisanih nekaj italijanskih besed z mrzlično, vendar pa lepo pisavo; njih pomen je hitro razumela:

»O prekrasna, predraga, oboževana, izročam se vam za vse življenje. — Pišite Rafaelu Carbinatiju, albergo dei Spinaci 7, vicolo dei Spinaci. — Če do jutri zvečer ne bo odgovora, napravi vaš mojk iz mene truplo.«

— To je grozno, je zamrmrala Filipina, — to pisemce mi gotovo pošilja moj profesor, ki me je učil jesti makarone.

— Kaj pa čitaš? — je vprašal Grenadier svojo hčerko.

— To je naslov nekega... nekega profesorja, epega vedenja za tujce, — je odgovorila Filipina, ki ni znala lagati.

— Ne izgubi ga, morda ga bova še potrebovala, — je dejal Grenadier.

— To je res, — je pritrdila Filipina in spravila listek v nož.

Naslednjega dne, po noči, polni fantov mračnih pogledov in strelajočih se v glavo in srce, je morala Filipina zopet pisati, kar ji je narekoval

oče za svojo revijo. Skozi odprto okno se je slišalo zvonjenje zvonov, kakor da kličejo k dopoldanskemu šolskemu odmoru; njihova pesem je prihajala v sobo skupaj s solničnimi žarki, ki je na njih ležala tiki zborovske note na vrsticah partiture.

... »Falom iz kartela, — je narekoval Grenadier, — in capinom iz ulice de Valois (ulica de Valois v Parizu: ta izraz se rabi namestu izraza izvršilni odbor radikalno socialistične stranke, ki ima v ulici svoj sedež), bi nič ne škodilo, če bi prišli v Italijo pogledat, kaj se pravi imeti v državi red in kako mora pošten državljani delati...«

— To je pa res čudno, — je pomislila Filipina, — da so na svetu moški, ki si zavoljo neznanke končajo življenje. Saj me na vse zadnje ne pozna drugače nego po smešnem načinu, kako jem narodno jed njegove domovine.

Grenadier je nadaljeval:

»In naj kar prečitajo italijanske liste vse po vrsti: nobene žaljive besede o predsedniku vlade, niti najmanjšega namigavanja na njegovo politiko in na njegovo zasebno življenje. A takle žangler, takle pajac Tardieu, tira Francijo v najhujše pustolovščine, pri tem se pa še smeje...«

Hodil je po sobi dolgih korakov sem in tja in iskal izraze, ki bi bili zaupne in brce obenem. Toda temu mirnemu možu, vajenemu trgovskih formul, polemičen jezik ni šel.

— Ah, ti lopovi! — je kričal, — ti morilci, izdajalci...

— Ali naj to zapišem? — je vprašala Filipina.

Ne, to mi je samo v vzpodbudo. Nervozno je mahal z rokami in sope, ko da pleza po strmi pečini. Nadaljeval je hojo po sobi, naenkrat pa je obstal pri postelji in pokazal na novine, ki so se valjale na nji.

— Podaj mi Daudeta, — je dejal. (Leon Daudet, glavni urednik royalistične »L'Action Française«, znan po bogastvu svojega slovarja zbadljivk in pskov.)

In pogledal se je v Daudetove vsakdanje jutranje porcije francoskim ministrom in sodnikom. Filipina se je pa ta čas naslonila na okno in rešila neprimerno težji problem nego je dokazati, da diktatura povzdiguje dostojanstvo naroda: Šlo je za to, kako iztrgati mladega, vrtoglavega Italijana iz objema smrti. Vzela je papir in svinčnik.

— Prav praviš, — je dejal Grenadier, — pomagaj mi.

Najprej je poskusila napisati kratko pismence v italijanski.

»Signor, pensato alla vita, la morte e terribile...«

Iskala je v slovarju, kako se prevede »gojite sporte«, »potujte«.

Pa ji je šinila v glavo misel, da ni njena stvar svetovati neznancu, ki njegove bolezni prav za prav ni poznala, da je tudi sport in potovanje nevarno, a poleg tega imajo italijanske besede, ki jih je rabila, nekakšen skrit zmisel, izražajoč baš nasprotno, kar je hotela reči. Napisala je torej v materinski: »Gospod nikar se ne ubijajte. Spom-

nite se, koliko rumaških del še pričakuje od vas domovina, mislite na domovino, ki...«

— Eh, — je pomislila, — to se sliši ko da bi bil pisal moj papa.

— Ti je prišlo kaj pametnega na misel? — jo je vprašal oče.

— Ne, še nič, — je odgovorila. — To mi tako lahko.

Znova se je naslonila na okno. Lahen vetrič je mahal krone borovcev in zelenih hrastov v Ville Borghese. Zdelo se ji je, da udarijo krila Berninovih angelov ob rimsko nebo. In ko je tako razmišljala o obupanem pogledu svojega neznanca iz restavracije Fedelinara, je zadelo njeno srce več udarcev.

— Ah, — je vzdihnila, — ne kaže drugače, k njemu pojdem pogledat, kako in kaj je.

To je bil pač pustolovski sklep, toda Filipina se je odločila s čistim srcem, ki so mu bile ljubavne pasti še tuje.

— Jo že imam! — je vzklisknil Grenadier.

— Jaz tudi, — je zamrmrala Filipina.

— Piši, — je dejal oče.

... »dočim ravna ta veseli gospod s Francijo ko s kurtizano, ki jo vlačijo iz Haaga v London ter pošilja iz svoje lastne postelje v Schachtovo in Mac Donaldovo...«

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Mlekita
Maslita
Grenkita

Mirim kraljica čokolad

Sadrita
Kavita

Anton Fuchs

kleparska delavnica, Gosposvetska c. 16

»PRI LEVU«

izvršuje vsa kleparska in lesnecemtna dela pri novih zgradbah kakor tudi pri starih najsolidneje in po zmernih cenah. 119/7

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozčkov triciklji, razna najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Najnižje cene. — Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozčkov LJUBLJANA, Karlovska c. 4.

PREMOG, DRVA, KOKS najboljše kakovosti najceneje: RUDOLF VELEPIČ, Ljubljana,

ČEVLJI

NA OBROKE

»TEMPO«, Gledališka ulica 4 (nasproti opere). 125/T

Jabolka

zimsko, lepa
od Din 2.50

naprej stalno na zalogi pri

Gospodarski zvezi

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

POUK

VAJENCA s primerno šolsko izobrazbo — sprejemem v trgovino z mešanim blagom. Stanko Iršič, Misljinec. 640

NEPREMIČNINE

NOVO HISO z električno razsvetljavo, 4 stanovanjsko (švicarski sistem) z lepim vrtom, 13 minut od kolodvora Celje, na lepem prostoru, prodam. — Pojasnila daje Mirko Tušar, Nova vas, Celje. 644

ENONADSTROPNO HISO na škofljici, pripravno za kako obrt, prodam po ugodni ceni. — Pojasnila daje: Hafnar, Škofljica. 643

SLUŽBE

POTNIKE za povečanje slik, proti visoki proviziji, sprejme »Mina«, Maribor-Pobrežje, Nasipna št. 18. 639

LIVARSKI MOJSTER ki se dobro razume na komercialni in strojni liv, dobi službo. — Ponudbe na: Publicitas, Zagreb, Ilica 9, pod šifro »Majstor Ljevače«. 641

GLASBA

PARTIJO INSTRUMENTOV NA PIHALA kompletna za 12 ljudi prodam. Za informacije obračati se na gostilno: »Borogajce«, Livadarški put br. 1, Zagreb. 645

IZPOSODJAMO plošče, gramofone, radio-aparate. »SLAGER«, Aleksandrova c. 4 (prehod »Viktorije« palače)

Klavirji!

Pianini! Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Hüzl, Stingl original, ki so nesporno najboljši! (Laborka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik Aleksandrova cesta št. 7 (vogal Beethovne ulice)

PRODAJ

MODERNO SPALNICO novo, s pešho, ugodno prodam — Albin Molan, postaja Podnart-Kropa. 642

SPALNICE iz trdega in mehkega lesa, pleškane in poltirane — po dogovoru prodam mizar Ivan Sveta, pošta Ig-Tomišelj. 620

RAZNO

GOSTILNA »FRANKOPANSKI DVOR« (Reininghaus) jutri ples — zabava, sveže kolone, pustni krofi in razna druga fina jedila in pristna vina. — Za obilen obisk se priporoča — Ukmar. 649

MODROCE otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje

IGNACIJ NAROB, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (»Pri Levu«) 25/T

A. & E. SKABERNE LJUBLJANA

UVOZ IN PRODAJA ANGLEŠKEGA IN OESKEGA SUKNA, VOLNENEGA BLAGA IN SVILE

VAŽNO! V račun jemljemo (do preklica) tudi HRANILNE KNJIZICE prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov!

A. & E. Skaberne, Ljubljana

STROJEPISNI POUK

Večerni tečaj za začetrnike in izvežbanec. Vpisovanje vsak dan. Učne ure od 6. ure dalje. Šolnina nizka. — Christofor učni zavod, Ljubljana, Domo-branska c. 15. 587

BUFET ODPRT DO POLNOČI

Vino čez ulico: Šipon 1 Din 9.— Cviček 1 » 9.— Rizling 1 » 11.— Ljutomerčan 1 » 9.— Bermet 1 » 24.—

Zganje: Slivovka 1 Din 26.— Sadjevec 1 » 26.— Tropinovec 1 » 24.— Rum 1 » 26.— Brinovec 1 » 40.— Pelinkovec 1 » 32.—

Razna desertna vina in likerji po najnižji ceni! Za kakovost jamči lastnik bufeta A. BRISKI, palača »Grafikaz«, blizu glavnega kolodvora.

Delikatese in točilnica S. J. JERAJ, Sv. Petra cesta št. 38.

Sveže, najfinejše norveško

RIBJE OLJE

iz lekarne DR. G. PICCOLLIJA V LJUBLJANI — se priporoča bledim in slabotnim osebam.

PERJE PUHASTO Din 15.—, čobano Din 32.—, puh Din 140.— kg. ter VOLNO in ŽIMO za modroce uredno poceni prodaja: Šega, Wolfova ulica 12 (dvorišče). 106/7

DOPISOVANJE

NA SVIDENJE 1933!

42 letni možki, v zakonu nezadovoljen, iščem enako osebo, lahko tudi ločenko ali vdovo. Naj bo močne postave in ne nad 35 let stara, iz okolice Kranja, Gorenjsko. — Tajnost strogo zadržana. — Dopisi, če mogoče s sliko, ki se vrne, in s polnim naslovom naj se pošljejo na upravo »Slov. Narod« pod »Kranjsko 1933/646«.

Večja množina
makulaturenega papirja
naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Poslovil se je za vedno od nas naš oče, gospod

MAKS PIRNAT

PROFESOR V POKOJU

K večnemu počitku pri Sv. Križu ga bomo spremlili v nedeljo popoldne ob 16. izpred mrtvašnice splošne bolnice.

Vsi, ki ste ga poznali, mu ohranite prijazen spomin!

Ljubljana, dne 6. januarja 1933.

Otroci in ostalo sorodstvo.